

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva cesta 16, Telefon 72

Izhaja vsak četrtek

Redna cena za tuzemstvo: četrtletno 7-80 Din, polletno 15 Din, celoletno 30 Din; za inozemstvo: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din. — Račun poštnice hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Kaj hočemo poudarjati v volilnem boju za oblastne skupščine

SDS gre v te volitve z zavestjo, da je ustvaritev oblasti kot naslednic bivših dežel v gospodarskem oziru neobhodno potrebna, v prvi vrsti našemu kmetu in vsem delovnim stanovom. Klerikalci in Radić so krivi, da nismo dobili oblasti že pred tremi leti, ker so oni hujskali, da naj se naša Jugoslavija deli v tri države, to je v Veliko Srbijo, manjšo Hrvatsko in najmanjšo Slovenijo, da bi tako v Srbiji vladali radikali, v Hrvatski radićevci, v Sloveniji pa škofje.

Potrebna so nam oblastna in okrajna zastopstva za rešitev naših cest, za uravnavo vodotokov, za povzdigo kmetijstva in obrti, za ureditev bolnic in sploh za gospodarsko samopomoč (vodovodi, elektrarne, izsuševanje, uravnava planin itd.).

Naše geslo je, da so oblastne skupščine manj za politiko kakor za gospodarsko delo. SLS že napoveduje, da se bo preko oblastnih skupščin borila za njihovo ukinjenje in zopet za jalovo avtonomijo Slovenije, ki jo je pretekli mesec sama priznala za mrliča. Radić tudi pripoveduje, da oblasti ne smejo ostati. Ne SLS ne radićevci nočejo resno delati, ampak oblasti odpraviti in razbiti.

Torej politiko hočejo zopet zanesti v oblasti in jih s tem uničiti. Kam bi prišli, če bi po občinskih odborih in okrajnih zastopih vlačili politiko, ki je še v Beogradu v Narodni skupščini preveč! Oblast je veliko gospodarsko zastopstvo in bo brezplodna, če jo bo pretresala politika.

Zato gremo proti klerikalni avtonomiji in radićevskim spletkam proti oblastem mi v boj za depolitizacijo delovanja oblastne skupščine, za mirno gospodarsko delo v njih in za omejitve političnih pravic tja, kamor spadajo, to je v Narodno skupščino. Vsaka minuta, izgubljena v oblastni skupščini za avtonomijo in za prazno prerekanje o reviziji ustave gre na škodo naših cest in melioracij.

Razume se, da bo SDS dosledno zastopala koristi naših krajev in ljudstva napram državi in njeni upravi, a brezplodnih preprirov ne bo iskala z nikomer, najmanj z državo, pa tudi ne s političnimi nasprotniki, če ne bo izzvana.

Naši napredni kandidati gredo v boj z geslom stvarnega gospodarskega dela in izključenja velike politike iz oblastne skupščine.

Narodni poslanec dr. Gregor Žerjav.

Osemletnica zavrnitve Italijanov

Poljanska dolina, v decembru.

V kakšni nevarnosti smo bili pred osmimi leti, tega v tedanji pijanosti veselja po dobljenem osvobojenju niti slutili nismo. Šele danes po tolikih letih se nam odpirajo oči in izpregledavamo, da ni dosti manjkalo in gojilo bi se nam, kakor se godi našim zaslužnjem bratom tam preko pod bahavostjo dvatisočletne kulture.

Zatorej je čisto prav in umestno, da se hvaležno spomnimo mož, ki so se prostovoljno stavili domovini na razpolago v njeno obrambo kljub toliko let naporne vojne službe in večletnega avstrijskega ujetništva, kjer se jim ni dobro godilo. V „Domovini“ ste že opisali zasluge poveljnika te naše male hrabre vojske Švabića, ki je zavrnil Italijane pri Vrhniku. Toda ne samo proti Ljubljani so silili Italijani, temveč se jim je tudi drugod skominalo po naši zemlji. Zato ni odveč in hvaležnost nas veže, da se spomnimo mož, srbskih oficirjev, ki so drugod vršili to povelje svojega poveljnika Švabića.

Bilo je mračnega, snežnega novembrskega dne leta 1918., ko se je hitro pomikala skozi Poljansko dolino proti Žirem konjeniška četa kakih 80 mož pod poveljstvom

mladega, velikega in odločnega srbskega podporočnika. Četa, ki je bila v polni vojni opremljena, je obstojala večinoma iz Srbov in nekaj Slovencev prostovoljcev. Njihov cilj so bile Žiri, odnosno meja, da Italijane na tej poti zavrnejo za primer njihovega daljnega prodiranja. Komaj so došli na cilj, že se je zvedelo, da koraka cela italijanska brigada iz Idrije in Cerknega na Žiri, toda nadaljevanje italijanskega pohoda je zaustavil s svojo majhno četo odločni mladi oficir. Italijani so kar ostrmeli in obstali tam, kjer so, žal, še danes.

Kmalu smo zvedeli, da je ta odločni, mladi oficir podporočnik kraljeve konjeniške garde Mišić, danes kapetan I. klase in komandir kraljevih hlevov v Beogradu. Pri prvem posetu našega kralja, tedanjega prestolonaslednika, v l. 1920. smo ga videli v Ljubljani pri konjeniški gardi.

Kakor podpolkovnik Švabić in tu opisani sedanji kapetan Mišić, tako so tudi vsi drugi v našo službo tedaj stopivši srbski oficirji ter drugi vojniki z vso odločnostjo in največjimi napori vršili svojo službo. Tem se imamo zahvaliti, da smo rešili tedaj vsaj to, kar imamo.

Politični pregled

Dasi se bližamo volitvam v oblastne skupščine, je vendar zanimanje zanje stopilo za nekaj dni skoro v ozadje zaradi

zahrbtne politike Italije.

ki je kljub prijateljski pogodbi z našo državo sklenila za našim hrbtom nam sovražno pogodbo z Albanijo. Ta italijansko-albanska pogodba je vzbudila po vsej državi ostro kritiko o nespretni politiki našega zunanjega ministra dr. Ninčiča.

Stara politika Italije je, da si hoče zagurati čim večji vpliv v Albaniji in potom Albanije na ostali Balkan. Zaradi te pogodbe se je položaj naše vlade zaostрил, tako da je

moral najprej odstopiti zunanji minister dr. Ninčič, nato pa vsa vlada.

Tako nenaden odstop celokupne vlade je prišel vendar le nepričakovano. Podrobnosti nam ta hip, ko to pišemo, še niso znane.

Italijansko-albanska pogodba enako ni všeč Franciji in bržčas tudi ne Angliji, ki jima ne prija italijanska želja po nadvladju na Jadranu. Inozemstvo se tudi prav nič ne čudi, da je nastal pri nas enodušen odpor proti takšni zahrbtni politiki Italije, ki si neprestano prizadeva, da bi nas oškodovala, kjer se ji le nudi možnost, dasi na drugi strani Italija uradno vedno zagotavlja svoje prijateljstvo z Jugoslavijo.

Po deželi so se zadnje dni že začele vlagati

kandidatne liste za oblastne volitve.

Pri deželni sodišču v Ljubljani je bilo prvi dan v soboto vloženi 12 kandidatnih list, med temi tri SDS, in sicer za srece Kamnik, Kranj in Logatec. SDS stopa v volilno borbo s samozavestjo, da se je njen položaj izza volitev v Narodno skupščino močno okrepil, saj je bila njena politika, odkar obstoja stranka, vedno ravna in brez kravjih kupčij. SDS se je vezala vedno le s strankami, ki so se strinjale z njenimi glavnimi načeli, ki se lahko v kratkem izrazijo: edinstvo naroda, enakost, bratstvo in svoboda. Naša slovenska voditelja SDS dr. Žerjav in dr. Pivko sta vedno neumorno na delu za ljudske koristi in tudi sedaj v opoziciji ne vodita brezplodne demagogije, kakor to delajo naši klerikalci, ki v opoziciji povzročajo velik in prazen ropot, kadar pa so v vladi, molče kakor grobovi.

Klerikalcem enaki so

radićevci s slovenskim priveskom vred.

Kaj pa je storil g. Pucelj za Slovenijo, dasi je že precej časa v vladi? Na eni strani radikali ne puste radićevcem do prave besede, na drugi strani pa se tudi Radić sam malo briga za Slovenijo in za eventualne želje svojega slovenskega somišljenika g. Pucelja. Radiću so Hrvatje vse, Slovenija z g. Puceljem pa ga malo briga. Mislimo, da bo g. Pucelj še bridko obžaloval, da se je za ministrski stolček pri-

družil radičevcem, s katerimi mora sedaj ple-
sati tako, kakor si želi muhasti Stepan Radič,
ki ima zabeležiti v kroniko vladovanja svoje
stranke edini uspeh: celo vrsto vladnih kriz.

Od dogodkov v inozemstvu je beležiti
otvoritev zasedanja sveta Društva narodov
v Ženevi.

ki se je izvršila v ponedeljek. Zasedanje bo
trajalo dalje časa. Glavna točka je vprašanje
razorožitve Nemčije in omejitve oboroževanja
v ostalih državah.

DOPISI

GORNJI LOGATEC. Volilni boj za občinske
in oblastne volitve je v polnem teku. Zadnje
nedeljo smo imeli javen shod volilcev, na ka-
terem je g. župan Puppis podal poročilo o občin-
skem gospodarstvu pod svojim županovanjem.
To poročilo je bilo zelo dobro sprejeto. Zato je
bila predložena lista, na kateri se nahajajo vsi
dosedanji napredni občinski odborniki, soglasno
odobrena. Nato se je predstavil volilcem nosilec
demokratske liste za oblastne volitve g. Valentin
Poljanšek, posestnik iz Zirov. Takoj po prvih
izgovornih stavitvah se je videlo, da je imela
stranka pri izbiri svojega vodilnega kandidata
zelo srečno roko. G. Poljanšek je najprej v jasnih
obrisih podal program naše stranke za oblastno
skupščino, potem je pa v markantnih potezah
orisal svoj življenjski opis. On je krepka, samonikla
kmetijska grča, ki se je pa z nenavadno energijo
in vztrajnostjo povzpela do take izobrazbe, kakor
jo redko najdemo celo pri študiranih ljudeh. Zbo-
rovalci so njegova izvajanja poslušali nadvse
pazljivo in mu pridno pritrdjevali. Vsi smo imeli
vtis, da bo g. Poljanšek dostojno zastopal svoj
okraj v oblastni skupščini. H koncu smo poslušali
glavnega tajnika SDS g. dr. Rapeta iz Ljubljane.
Njegovo poročilo o političnem položaju je bilo
izčrpno in jasno. Tudi za strankin fond smo na-
brali primeren znesek (370 Din).

ROVTE NAD LOGATCEM. Tukajšnje god-
beno društvo je priredilo 21. novembra t. l. igro

«Domen», ki je prav dobro uspela. Obisk je bil
številen, kar je dokaz, da ima občinstvo zaupa-
nje v tukajšnje igralske moči. Izredno nas je
veselilo, da so posetili predstavo tudi napredni
Zirovci, zavedajoč se, da morajo biti med pro-
svetnimi društvi kar najbolj utrjene prijateljske
vezi. Dobičnim nadebudnim mladeničem, ki so
holeti izzvati nemire za Godbenim domom ter s
tem motiti predstavo, pa svetujemo, naj se dru-
gič obnašajo dostojno, ker drugače jim bomo
dali leka za prevroč kri. — Knjige Vodnikove
družbe smo tudi že prejeli. Lepa je njihova vse-
bina. Zlasti nam ugaja «Pravica kiadiva», kjer
g. pisatelj tako jasno slika medvojnne razmere.
Za letos je bilo družbenih udov 38, a za naprej
upamo, da jih bo še več, ker ljudje polagoma
uvidevajo, da Vodnikove knjige niso ne brez-
verske ne pohujšljive, kakor jih slika klerikalni
strah. — Zadnje čase smo dobili na mejo še
graničarje. Čujemo, do bočajo tudi Lahi postati
na mejo svoje hrabre lašiste, no, pa naših
obmejnih organov pred njimi ne bo strah.

KRANJ. Te dni je preminila gospa Berta
Rohmanova iz rodne Skarjeve. Pokojnica je
bila dolga leta upravitelja tukajšnje pošte.
Njen pogreb, ki se je vršil ob veliki udeležbi
prebivalstva vseh slojev, je prchal, da je bila
pokojnica priljubljena daleč na okoli zaradi svo-
jega mirnega značaja in blagega srca. Zapušča
soproga uglednega meščana v Kranju in sina
davčnega uradnika. Bodi ji ohranjen blag spo-
min!

NOVA STIFTA PRI GORNJEM GRADU. Na-
znaniti vam moramo žalostno vest, da nas je
26. novembra t. l. za vedno zapustila Elizabeta
Černevska, stara 29 let. Zapušča očeta, mater
in sestro Marico. Obitelj Černevska je tekom
razmeroma kratkega časa izgubila s pokojnico
že svojega tretjega člana. Eden sinov je umrl
l. 1911., drugega pa pogrešajo od l. 1915., ko se
je nahajal na fronti v Karpatih. Težko prizadeti
obitelji naše iskreno sožaljeje! Pokojnici, ki je
bila zvesta naročnica «Domovine», bodi ohran-
jen blag spomin!

BIRCNA VAS PRI NOVEM MESTU. V ožjem
domačem krogu sta 30. novembra t. l. prazno-

vala 25 letnico poroke tukajšnji šolski upravitelj
g. Fran Grudnik in njegova soproga Ana, rojena
Pavšičeva. Jubilarntoma želimo še vsaj 50 letnico.

PODZEMELJ. V nedeljo pr. m. je predaval
pri nas v stari šoli predavatelj Zveze kulturnih
društev g. Puhar o alkoholizmu. Čeprav živimo
v vinorodnih krajih, kjer skoro sieherni gospodar
sam prideluje vino, je bilo navzočih do 180
ljudi in med njimi mnogo naših gospodarjev.
Krasne besede izvrstnega predavatelja so pri-
klicale marsikatero solzo, in je vsakdo pritrdil
izvajanjem gospoda Puharja. Zvezi kulturnih
društev priporočamo, naj pošlje imenovanega
predavatelja v vsak večji kraj širom Slovenije,
da bo delo človekoljubja odvrnilo narod od raz-
nih navad in razvad, katerih se ne more otresti
zaradi nepoučenosti. Gospodu predavatelju iz-
reka prosvetno društvo Bela Krajina v Podzem-
lju najiskrenejšo zahvalo in mu kliče Na svi-
denje!

TALČI VRH V BELI KRAJINI. Praznik
ujedinjenja se je obhajal tudi tu na svečan način.
Po nagovoru so se vršile razno deklamacije.
Spomnili smo se neodrešenih bratov. Zaključili
smo proslavo z narodno himno.

HRASTNIK. Pri nas imamo društvo «Pošte-
nost», v katerem se zbirajo največ gospodje iz
klerikalnega tabora. Toda za take besede ne
velja za vse člane! Te dni je zanireč naznanila
neka mati odbornika «Poštenosti» orožnikom za-
radi nadlegovanja njene hčerke dijakinje. Dotič-
ni odbornik je bil že enkrat pred sodiščem za-
radi nadlegovanja iste osebe, pa mu je bilo ta-
krat od matere odpuščeno, zaradi česar ni bil
kaznovan.

RIMSKE TOPLICE. Te dni je po kratki bo-
lezni preminul bivši železničarski paznik g. Ju-
rij Vorina v starosti 73 let. Pokojnik, ki za-
pušča štiri dorasle hčerke, je bil dober človek.
Naj mu bo lahka zemlja.

MARIJA GRADEC PRI LAŠKEM. «Sloven-
ski gospodar» se prav nerodno izgovarja zaradi
popravlja cest, razdejanih v naši občini po zad-
njih nalivih, ter se hvali, da se precej dela.
Kljub tej trditvi pa ostanejo naše ceste še na-
dalje slabe. Med tukajšnjimi veljaki SLS menda

Ivan Albrecht:

V objemu deročne groze

(Povest iz naših dni.)

(Dajc.)

Francka mu je pošepetala:

«Ali nisi nikdar nič mislil na Ančko, odkar
si se vrnil domov?»

«Na Ančko?» je bolešno ponovil Janez.

«No dal! Saj si jo včasih imel rad, ali ne?»

«Bolj nego vse na svetu?»

«A zdaj?»

«Zdaj sem — slepec,» je turobno jeknilo
iz Janeza.

Francki so se orosile oči:

«Janez, nikar tako! Misliš, da smo ženske
res take? Ne rečem, gotovo so tudi take med
nami, ki jim je ljubezen samo prazna beseda
ali pa pretveza, s kakršno si pomagajo
kadar jim gre za njih lastni blagor, toda vse
nismo take. Ti še ne poznaš naših src...
Janez, veruj: ako bi jaz imela koga rada, pa
bi ga zadela nesreča, bi ga imela potem še
tem rajši. Prej bi pri njem iskala opore, po-
tem pa bi se zavedala, da moram biti jaz
edina njegova opora. To bi mi podesetorilo
mojo moč in očistilo mojo ljubezen!... Ali
ne verjameš, Janez?»

«Tebi verjamem,» je odvrnil brat.

«No, pomisli: Ančka je boljša od mene.»

Janez se je razvnel:

«Tak še vedno misli name?» se je raz-
veselil Janez, a že v naslednjem trenutku je
bil njegov obraz živa podoba brezmejne
žalosti. «Sirota, je nadaljeval z obupom v
glasu, kako strašno je kaznovana za svojo
zvestobo!... Seve, nihče noče misliti nanjo,

ko vedo, da jo je Skalar nagnal, ker jo je
ljubil Skalarjev sin —»

«Motiš se, Janez,» ga je hlastno prekinila
Francka, «motiš se in krivico ji delaš. Dosti
se jih je oglasilo in se jih še oglašja. Njena
spretnost in njena pridnost privabita marsi-
koga, njena ljubezniva skromnost pa prav
vsakogar omami, toda Ančka ne sliši in ne
vidi. Vsaka beseda in vsaka ponudba gre
brez sledu mimo nje. Je škoda govorjenja,
pravi, pa mora vsak oditi, kakor je prišel —»

«Kako pa veš ti vse to tako natanko?» se
je zdajci začudil Janez. «Zakaj mi nisi doslej
nikoli nič omenila?»

«Ker nisem vedela,» je nekoliko plaho
pripomnila Francka.

«In zdaj veš?»

«Seveda —»

«Francka?!»

«Kaj?»

«Nekaj mi prikrivaš —»

Nekaj časa molčita oba, potem vzdihne
ona:

«Janez?!»

«Ali ni res?»

«Saj nisi hud?»

«Nisem —»

«Tako rada bi ti povedala —»

«No?»

«Pa se bojim in —»

«Kaj?»

«Sram me je —»

«Sram? — Zakaj?»

«Oh, Janez, ti ne veš, kako ga imam
rada...»

Janezove misli so se motale kakor v
megli.

«Joj,» ga je obšlo, «saj Francka ni več

otrok, saj ne hodi več v šolo in se ne zabava
z igračami! Francka je vendar že deklet,
zrela mladenka...»

Sam sebi se je čudil, kako je mogel čisto
pozabiti na to. Meliko je vprašal:

«Koga si si izbrala?»

Francka se je nasmehnila:

«Ali naj ti res povem?»

«Kaj nisem vreden tvojega zaupanja?» je
prijazno silil brat.

«In res ne boš potem hud?» se je še
enkrat izmaknila sestra.

«Ne bodi otročja!»

«Tako mu je ime kot tebi —» je potem
dahnila sestra.

«Janez? — Čigav?»

«Ali si nič ne misliš?»

«Pa ne — Pergačev?» je poskusil brat.

«No, glej, kako hitro si uganil,» je pri-
znala Francka in še hitro vprašala:

«No, kako misliš?»

Ker ni dobila takoj odgovora, jo je za-
skrbelo:

«Zakaj molčiš, Janez?»

Brat je vzdihnil:

«Hudo mi je, dvakrat hudo, ko vidim,
kako se moje gorje opleta čisto nedolžnih
ljudi. Ni dovolj, da trpi Ančka, zdaj bo trpel
še Janez... Včasih je oče rad modroval,
takrat med vojno, da živimo v objemu de-
ročne groze. Še jaz sam sem večkrat govoril
o tem, pa niti nisem vedel, kaj govorim. Zdaj
še občutim. Gorje se sproži kakor plaz in
potem dere gorje in zajema in objema vse
brez izbire. Niso nesrečni tisti, ki se jih je
usmilila smrt... Blagor jim! Pokoj njihovim
dušam, blagoslov njihovemu spominu!... O,
da bi smel biti med njimi! —»

vlada mišljenje, naj si ceste popravljajo davkoplačevalci sami, kakor se dá to sklepati iz dopisa v «Slovenskem gospodarju». Zakaj pa? Plačevati moramo velike davke in bi morali nazadnje še ceste popravljati sami. Kuluka ne bomo opravljali. Dopisniku bi priporočali, naj nikar ne očita lenobe drugim, ker ta očitke pade nazaj nanj, in naj misli enkrat na stvarno delo v občini, ne pa na politiko in dopisovanje v klerikalno časopisje. Šiba res raste, kakor pravi dopisnik «Slovenskega gospodarja», toda za tiste, ki danes vodijo občino.

BREZJE NAD BLANCO. V nedeljo 28. t. m. se je vršil članski sestanek krajevne organizacije SDS za občino Brezje. Udeležba je bila izredno dobra. Razpravljalo se je o političnem položaju splošno, posebno pa še o bodočih volitvah za oblastne skupščine ter občinske volitve. Celotno delo vodijo možje kmetje, v katere imajo vsi občani popolno zaupanje, da bodo v bodočnosti delovali za blagostanje vseh. Volja in želja občanov se bo pokazala pri občinskih volitvah, ko se bo uvidelo, da brez vednosti ljudstva ne sme nikdo ničesar ukreniti. Ta članski sestanek je pokazal, da so ljudje siti dosedanjega prikimavanja ter hočejo resnega dela. Sestanek je vodil predsednik krajevne organizacije Senovo.

KONJICE. Podružnici Čebelarkega društva ter Sadjarskega in vrtnarskega društva za tukajšnji srez bosta imeli v nedeljo 12. t. m. ob 9., odnosno 10. uri v deški šoli svoja letna občna zbor. Poleg običajnih točk so na dnevnem redu predavanja gg. Miloša Levstika iz Celja in Josipa Zdvoca iz Žiž iz raznih panog umnega sadjarstva (zimsko oskrbovanje, važnost sadjarstva, pomen sadjarskih organizacij in drugo). Kmetovalci, čebelarji, sadjarji, vrtnarji in drugi, udeležite se občnih zborov, oziroma predavanj v čim obilnejšem številu!

SV. EMA-PRISTAVA. Po kratki otroški predstavi je «Miklavž» na tukajšnji šoli v Pristavi lepo obdaril naše otroke, nekatere z obleko in obutvijo. Hvala gre vzornemu učiteljstvu, g. župniku in županstvu, ki so imeli skrb za to. — V nedeljo 12. t. m. se bo uprizorila na tukajšnjem

šolskem odru žaloigra «Razvalina življenja», ki je zajeta iz kmetskega življenja. Igra je vredna, da si jo vsakdo ogleda. — H koncu še vprašamo, ali ima naš g. organist dovoljenje za bero koruze.

SV. JURIJ OB PESNICI. Dne 6. novembra t. l. smo položili k večnemu počitku tukajšnjega posestnika g. Ivana Pürstnerja. Lep pogreb je pričal o njegovi priljubljenosti, žal, so morali potrebno cerkveno osobje iskati po dveh sosednjih župnijah. Bodi mu ohranjen blag spomin!

VERZEJ. Tukajšnji klerikalci so začeli veliko propagando za razširjenje «Slovenskega gospodarja». Uspeh te propagande pa je prav majhen, ker se je «Domovina» pri nas zelo razširila in jo povsod rajši čitajo kakor «Slovenskega gospodarja», ki je vrhu vsega še zelo osebno.

MURSKA SOBOTA. Nedavno sem prispel v Prekmurje. Obsežna polja, lepe vasi in prijazni ljudje so napravili name prijeten vtis. Toda ob prihodu v Mursko Soboto me je neprijetno dirnil smrad, ki je prihajal iz potoka, kamor se steka gnojnica in druga nemarščina s posestva tamošnjega g. župnika. Pričakujemo, da bo g. župan, ki ima že mnogo zaslug za olepšavo Murske Sobotne, skrbel tudi za njeno zdravstvo ter napravil v tem pogledu red. Priporočljivo bi bilo tudi, da bi posamezni gospodarji, ki izvažajo v odprtih sodih gnojnico na polje, te sode zabili tako, da bi njihova vsebina ne izločala smradu.

GOSPODARSTVO

Hidroelektrična centrala v Žireh

Domača obrt in pohištvna industrija je v Žireh razvita kakor v malokaterem drugem podeželskem kraju. V vsaki hiši se zlasti pozimi izdeluje čipke. V ravnini so številni posestniki čevljarji mojstri, katerih vsak zaposluje več ali manj vajencev ali pomočnikov. Izdeluje se trpežna obutev, ki se razpošilja v vse pokrajine naše države. Zlasti v jeseni je naročil to-

liko, da kljub čezurnemu delu večina mojstrov ne more zadostiti obilnim naročilom. Dela se daleč preko normalnega delavnika tako pri čevljarjih kakor pri čipkaricah, ki kljub pičlemu zaslužku sede pri delu največkrat celo do polnoči. Ako se sprehajaš po Žireh v zgodnjih jutranjih urah, zapaziš, da se v marsikaterem obratu prične z delom že ob 5. uri.

V takih razmerah je eden glavnih pogojev dobra razsvetljava, zaradi česar ni čudno, da se je porodila pri Žirovcih želja po napravi električne centrale. Ze leta 1910. se je zgradila mala hidroelektrična centrala na Dobračevi, ki pa v kratkem času ni več zadostovala vedno večjim krajevnim zahtevam. Med vojno je stvar seveda počivala. Takoj po vojni pa se je pričelo misliti na večjo centralo, najprej v Sopovtu, pozneje pa na Fužinah. Delali so se različni načrti. Pričelo se je z delom, pa zopet prekinilo, ker so se interesi ustrašili vedno bolj rastoče draginje. Prišel je inženjer in se pogodil za razmeroma nizko pavšalno vsoto, garantiral odjem toka in dobavo kredita. Pričelo se je z delom. Družba je naročila stroje in podjetni občani so živeli v dobri veri, da bodo to lahko zmogli in s tem ustvarili nekaj splošnokoristnega. Z Vrhnike so se čuli glasovi, da bo centrala samo za tamkajšnja industrijo premajhna. Sploh je vse kazalo, da je treba samo podjetje dograditi in zadeva bo rešena. Medtem pa pride prvo razočaranje: podjetnik, ki je prevzel gradbo, je pričel z delom zaostajati, ker ni imel denarnih sredstev in je zbog rastoče draginje uvidel, da ne bo nikakršnega zaslužka. Družba je uvidela, da mu ne more ničesar napraviti, ker nima sredstev za jamstvo ter ga je zaradi tega oprostila vseh obveznosti pogodbe. S tem pa se je postavila pred težko vprašanje, ali izgubiti vse, kar je že bilo investiranega ali pa poiskati novega kredita in napravo rešiti. Položaj je bil tak, da je družba prisiljena odločiti se za nadaljevanje dela, kajti stroji so bili že naročeni in dano nanje delno naplačilo, a tudi jez je bil deloma že dovršen. Draginja pa je rasla z rapidno naglico in enako tudi obrestna mera. Možnost dobave kredita je bila vedno manjša.

«Janez!» je streslo Francko.

Brat je pomolčal, pa spet začel:

«Nič se ne boj, saj nič ne očitam, ker vem, da nisi kriva ti. Saj tudi jaz nisem bil kriv... Le pomisli, pa poglej, kako je prišlo... Pomisli zdaj nase!... Minka pojde, ne bo nikoli Skalarica. Jaz tudi ne. Kaj če slepcu grunt?! — No, nič ne oporekaj, Francka! Kar govoriš odkrito! Edina ti si namenjena, da boš nekoč prevzela kmetijo. Kako pač moreš misliti, da bi oče kdaj priznal za mladega Skalarja — Pergačevega Janeza!?... O, že vem, Janez je dober fant, priden, pošten, vse to vem, draga moja, vem pa tudi to, da oče vseh teh lepih lastnosti prav nič ne ceni. Nekdaj ni bil tak, vojna ga je pa vsega zmedla. On hoče zemlje in denarja, zase in za svoj rod, vse ostalo ni v njegovih očeh nič... Vidiš, samo zato mi je hudo zdaj, ko vem, kako je s teboj in s Pergačevim, ker tudi vem, da vama oče ne bo nikoli pustil uživati vajine sreče...»

Mladenka je drhtela:

«Janez, brat moj edini, tudi na to sem že mislila in tudi povedala Pergačevemu. Sam se je nekaj časa bal, potem pa mi je dejal:

«Saj ne vprašam po Skalarjevem gruntu!»

«In kaj si rekla ti?»

«Jaz sem mu dejala, da se tudi sama ne menim za grunt, če le smem živeti ob njegovi strani. Mlada sva, zdrava sva, bova že delala in prislužila toliko, da se preživiva.»

«Potem bi se oče moral ženiti,» je zaskrbelo Janeza.

«Če je res tak, nai se! Jaz mu ne morem pomagati.»

Komaj je Francka izgovorila, je spoznala na bratovem obrazu novo skrb. Ne da bi čakala njegovih vprašanj, je pojasnila sama:

«Veš, z Janezom sva že vse razmislila čisto natanko. Res je, da on ne bo mladi Skalar. Čisto lahko je pa mladi Pergač. To sicer ni nobena posebnost, toliko je pa le, da dva pridna človeka živita. — In še to: Če bi se oče po vsem, kar so doživeli, res še hoteli ženiti, jim ne bo nihče branil. Če mislijo, da je tako prav, pa naj! — Zate bi bilo to seve težko. Doma ne bi mogel imeti pravega obstanka, to vem, ker ne bi prenesel tega, da bi ti tuja roka rezala kruh. O, pre-dobro te poznam in sem mislila na to in tudi svojemu Janezu sem povedala. No, on je hitro vedel, kako bi bilo treba. Veš, kaj je dejal?»

«Kaj?» je z brezbržnim glasom vprašal brat.

«K nama naj bo prišel. Kjer bo za dva dovolj kraja, najdemo še za tretjega prostorček!»

Janez je skomignil z rameni, sestra pa je nadaljevala:

«In Ančka, Ančka, kako je ona blažena, ko vidi, da sva z Janezom srečna!»

Skalarjev jo je prekinil:

«A zato veš vse tako natanko, kako in kaj je ž njo!»

«Seve! Saj mi je sama vse povedala. Kaj mi bo pa prikrižala!?»

Potem sta še dolgo govorila. Francka se je bolj in bolj razživljala, da se ji je moral brat prav res čuditi. Še nikoli je ni bil občutil take kot v nedeljo. Slikala mu je bodočnost v takih besedah, da je kar vzkipevalo v niem. Bil je čisto v območju njenih

čuvstev, kakor igračka v kipenju nevidnih valov, ki so božali in blažili.

«Kaj je res še mogoče drugačno življenje?» se je včasih oglašil dvom, a sestrina beseda ga je takoj pregnala in njena mlada vera zamorila.

«Veruj!»

«Verujem... Tebi verujem,» je pritrdil brat in bil po mnogem trpljenju spet enkrat srečen.

VII.

Ančka je sedela na vrtu in pela:

«Vsi so prihajali,
njega ni b'lo,
ko bi on vedel,
kak' men' je hudo.»

Ej, pa ji ni bilo zdaj prav nič več hudo. Saj se je sredi pesmi morala zasmiejati. Poravnala si je blago, ki ga je vezla, ter zapela drugo:

«Znam kuhati, znam prati,
znam hišico pomesti.»

Pri ponavljanju je popravila:

«Znam šivati, znam prest,
znam hišico pomesti.»

Kakor za stavo je venomer ponavljala oba verza, ko pa se je naveličala, je začela še bolj razposajeno:

«Čujte me, čujte, mamica vi,
kaj se v mojem srčku godi:
možila bi se rada,
sem deklica še mlada —

«Oho,» jo je prekinil brat, ki je bil prišel po klancu semkaj s ceste, «komu pa tako ginljivo prepevaš?»

Ančka se je zasmejala:

«Ali ne smem?»

Z obhudovalja vredno požrtvovalnostjo so Zirovci doprinašali žrtve za to podjetje. Dali so, kolikor so sami zmogli, zadolžili se sami in dajali za podjetje. Kljub temu pa vsi ti skrajni napori podjetnih občanov niso zastavovali. Treba je bilo podpisati menice in zastaviti vsa svoja posestva in ostale nepremičnine za nova posojila. Vedno večje in večje vsote je požirala naprava. Kljubovalo pa se je vsemu, ker se je na vsak način hotel doseči cilj, kar se je končno posrečilo 12. oktobra 1924.

Centrala je funkcionirala in vse je bilo v redu, kar prihrumi 18. junija 1925. povodenj, kakršne ne pomnijo niti najstarejši ljudje, in razruši del jezua ter cevovoda. Treba je bilo zapet novih naporov in žrtev. A s krepko voljo se je posrečilo v teku 5 mesecev postaviti napravo zopet v obrat. Iskali so se odjemalci za tok, ker istih na Vrhniki ni bilo zadosti, kakor se je prej vedno in vedno zagotavljalo in na kar se je največ računalo. Vzrok temu je iskati predvsem v pešanju tamošnje industrije. Iskali so se odjemalci tudi drugje, a se je končno prišlo do ključka, da bi bil tu odini resen in stalen odjemalec mesto Ljubljana.

Medtem pa je prišla zopet katastrofa, mnogo hujša od one prejšnjega leta in je podjetje zopet poškodovano kakor v letu 1925. Napake, ki so se sedaj pokazale in zakrivile letošnjo katastrofo, se bodo pri sedanjem popravilu odstranile, tako da bo v bodoče naprava zmožna zdržati tudi najhujši vodni naval. Občani ne obupavajo, temveč gradijo nazaj in posredujejo za oddajo toka v Ljubljano. Po dolgem in temeljitem proučevanju se je sklenilo, da je stvar tehnično in gospodarsko izvedljiva in priporočljiva, ker s tem, da mestna občina vzame električni tok, je cela zadeva gospodarsko rešena, na stotine prizadetih občanov pa bi bilo tudi rešeno moretih skrbi. Mesto Ljubljana bi imelo poleg parne tudi vodno centralo, ki proizvajata tok mnogo cenejše kljub temu, da se je gradila v času največje dražnje in nestalnih razmer ter da je napravo dvakrat porušila povodenj. Mestna občina ljubljanska bi s tem, da priključi svoje omrežje na

žirovsko centralo, ne bila domala nič prizadeta, ker bi potreben daljnovod kakor tudi primerno transformatorsko postajo postavili Zirovci sami na lastne stroške, pač pa bi imela koristi, ker bi tok iz Zirov bil cenejši, kakor stanejo mestno električno samo sirovine za lasten obrat, to je olje ali premog.

Ker ni pomislekov s tehničnega in trgovinsko-gospodarskega stališča, morejo biti tem manj s socijalnega in narodno-gospodarskega, ker s tem, da se reši važno gospodarsko vprašanje, se pomaga istočasno vsemu okraju, ki je danes v strahu radi usode centrale. Izkoriščala pa bi se vodna sila, za katero je naprava zgrajena in ki bi drugače tekla neizrabljena dalje, mesto nje pa bi se v Ljubljano uvažal premog in sirovo olje v škodo narodnega gospodarstva. Misel na napeljavo toka iz Zirov mora biti vsakomur simpatična, ker stoni na zdravi gospodarski podlagi ter je korak k centralizaciji vseh električnih naprav, katero smernico je zasledoval že bivši deželni odbor, ko je gradil centralo na Završnici. Pripomniti je še, da je imel bivši odbor v svojih načrtih centralo prav na tem mestu, kakor so jo zgradili sedaj pridni in podjetni Zirovci sami. Vsak misleči človek mora z njimi simpatizirati in ga mora veseliti dejstvo, da se je mestna občina ljubljanska odločila vzeti tok, s čimer je podala roko podjetnim deželanom.

Tedenski tržni pregled

ZITO. Veselje za nakupovanje prav majhno in se prav malo kupuje. Zato cene žitu nazadujejo. Izvažajo se iz naše države le neznatne količine žita. Cene v Vojvodini: pšenica 275 do 290 Din, rž 190 do 195 Din, ječmen, pivovarniški, 190 do 200 Din, krmilni 175 do 180 Din, oves 150 do 155 Din, turščica, umetno sušena, 145 do 147 Din 50 p, času primerno suha 127 Din 50 p do 132 Din 50 p, moka «0» 450 do 460 Din za 100 kg na debelo.

ŽIVINA. V glavnem so ostale cene nespremenjene. Izvažajo se po malem.

Sejmi

10. decembra: Sv. Jurij ob južni železnici.

13. decembra: Sv. Peter (brežiški okraj), Zalec, Jurklošter, Mengeš, Kostanjevica, Litija, Mišji dol, Višnja gora, Sv. Duh pri Ljutomeru, Gornji Logatec, Radovljica.

15. decembra: Zerovnica (za živino).

16. decembra: Videm.

18. decembra: Brežice.

20. decembra: Teharje.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi se je dobilo 6. t. m. v devizah:

100 avstrijskih šilingov za 788 Din 50 p do 801 Din 50 p;

100 nemških mark za 1348 Din 50 p do 1351 Din 50 p;

1000 madžarskih kron za nad 79 par;

100 italijanskih lir za 245 Din 68 p do 247 Din 68 p;

1 dolar za 56 Din 54 p do 56 Din 74 p;

100 francoskih frankov za 232 do 234 Din;

100 češkoslovaških kron za 167 Din 78 p do 168 Din 58 p;

100 švicarskih frankov za 1092 Din 75 p do 1095 Din 75 p.

Kratke vesti

— Poprimite se reje zajcev! Marsikomu je dana možnost, da tako rekoč mimogrede in deloma tudi v zabavo redi kokoši, gosi in domače cajee. Kokoši in gosi, to še gre, a rejo zajcev vidimo žal zelo malo. In vendar je zajčje meso zelo fino, lahko, okusno, tečno in ceneno. Pripravljati se da na mnogo načinov, tudi kot divjačina. Z rejo zajcev ni nobenih posebnih stroškov, pa tudi ne posebnega truda. Predvsem je gledati na snago. Mnogi, ki ne stanujejo prav sredi mesta, bi si sami in poceni lahko pridelovali imenitno pečenko, po katero ne bi bilo v

«Brblja,» jo je podražil brat. Ko je obstal pred njo v vsem svojem mladeniškem zanosu, se ni mogla premagati, da ga ne bi bila pohvalila:

«Šment, Janez, lahko te je Francka veselala!»

S tem je bil pogovor takoj na pravem tiru. Začela sta se pomenkovati, kako hočeta urediti, da bo za vse prav. Janez je povedal, da sta zdaj s Francko zmenjena čisto natančno. Dotlej, da pride Metlar snubit, ne bosta omenila nikomur nič, čim pa so z metlarjem zmenjeni za Minko, pojde Janez vprašat za Francko. Skalar bo seveda hud in ga bo nagnal, Francka pa pove očetu, da ne rabi ne dote ne grunta, ker je lahko brez tega mlada Pergačka. Potem se oglasi še Skalarjev Janez in zaprosi sestro, naj ga spremi k Pergačevim, da bo izpolnjena beseda, ki jo je dal, ko je drugič odhajal na bojišče... Ali bo tudi pri Janezu ostal Skalar trd in ga pustil od hiše, to pokaže čas.

«Da bi vsaj,» je menila Ančka. «Sicer mi ga še priklenejo tako, da bom spet morala samevati brez njega!»

«Kaj ga imaš res še vedno rada?»

«Še vprašaj?» se je zavzela Ančka.

Brat se je skoro v zadregi opravičil, pa sta spet nadaljevala razgovor.

Bila je lepa septemberska nedelja. Medtem ko je bila šla Ančka k rani maši, so šli oče, Janez in Metka k deseti. Janez je bil prvi doma, ker se je podvžal, da bi lahko govoril s sestro brez prič. Bilo je prijetno na vrtni. Po dnevju je še zorelo sadje, medtem ko se je tu, tam že oglašila ptička, ki prihaja sicer le na zimo k nam.

Ko je zavil Pergač z Metko po klanecu, je vprašala Ančka:

«Ali oče že vedo, kako misliš?»

«Še nič!»

«Ali ne misliš nič povedati?»

«O, povem! Saj je še čas!»

«Čas?! — Kako pa misliš? Saj pride vendar Metlar jutri snubit?» se je zavzela Ančka.

«Glej ga spaka, saj res,» se je zasmejal brat. «Vedno sem pravil in čakal konca septembra, zdaj, ko je pri kraju, sem pa čisto prezrl...»

Ko je prišel Pergač na vrt, se je odkašljaj in se veččasno ozrl po obzorju.

«Nič prav ne kaže danes,» je dejal. «Se mi zdi, da bo spet konec lepega vremena.»

«Če ne bo več lepega vremena, bomo morali pa kaj drugega lepega poiskati,» se je z razigrano lokavostjo našmehnil sin.

«Boš menda dolgo iskal,» se je pošalil stari.

«Pa če najdem?»

«Če najdeš? Poberi in nesi s seboj, če je kaj prida,» je menil Pergač tjavendan.

Ančki je bilo govorjenja v takih zagonetnih prisposodobah kmalu dovolj.

«Raje povej naravnost in zares,» je opomnila brata.

«Beži, beži,» jo je podražil oče. «saj ni pepelnica sredi.»

«Danes se vam pa pozna nedelja,» ga je podražila Ančka, ki je sodila, da je oče pri fari morda pogledal malo pregloboko v kozarec. Metka ga je brž branila:

«O ne, od maše sva šla naravnost domov.»

Janez je prekinil:

«Res, oče, morava govoriti.»

«Šment,» se je še vedno šalil stari. «saj dozdaj tudi nisva meketala. Pa povej, če veš kaj dobrega!»

«Oženil se bom.»

«Prav imaš.»

«Res, res.»

«Saj pravim, da se da.»

«Ali mi boste dali?»

Pergač je pomislil:

«Kaj pa dekleti?»

Janez je pogledal Ančko, potem očeta.

Ančka se bo tudi omožila.»

Zdaj se je v Pergaču spet vzbudil smeh:

«In Meta pojde k nunam, jaz pa k svetu Petru pred nebeški tron.»

Vsi štirje so se smejali, dokler se ni spet zresnila Ančka in začela pripovedovati, kako sta zmenjena Skalarjeva Francka in Janez ter ona in Skalarjev Janez. Pergač je poslušal, prikimal in odkimal, a nazadnje je dejal:

«Vam štirim že verjamem, samo to pravim, da zidate gradove v pesek. Ali je kdo kaj vprašal Skalarja?»

«Ne,» sta potrdila Ančka in Janez Skalar hkratu.

«Potem je škoda govorjenja,» je dejal Pergač in se zagledal v daljo, kjer se je sumljivo mrežilo in preprezalo nebo z oblaki.

Ančka je uporabila vso svojo zgovornost, da je pojasnila, kako so si mladi vse to zamislili. Ko je povedala vse natanko, je moral priznati celo Pergač sam, da potemtakem Skalar ne bo mogel braniti.

«Pa si pomislila, kaj se pravi imeti slepega moža?»

«Oče, vse sem premislila,» je možko odvrnila Ančka. «Rada ga imam in me ni prav nič strah.»

Srečke drž. razredne loterije

kupujte pri domačem zavodu **Zadružni hranilnici**, r. z. z. o. z., Ljubljana, Sv. Petra cesta 19, ali pa v oglasnem oddelku «Domovine». Naročenih je velika množina, tako, da ni dvoma, da bo med njimi

veliko število velikih dobitkov.

Kjer je največ srečk, je tudi največ dobitkov.

uničiti vso Slovenijo. Tako pisanje bo pač le dobrodošlo slovenskim in beograjskim krojiteljem našega plačevanja davkov. Izjava g. Lebingerja lahko povzroči, da bo padlo v vodo vse prizadevanje naših preobremenjenih davkoplačevalcev, ki prosijo za plačilo v obrokih in za odloge eksekucij. Po našem mišljenju je lahkomišelnost, odnosno nepremišljenost to, kar je napisal g. Lebinger, a druga lahkomišelnost je v tem, da je «Slovenec» ta članek priobčil.

Obrtniški vestnik

O občni zbor Splošne zveze obrtnih zadrug v Mariboru se je vršil predzadnja nedelja. Zbor je vodil predsednik g. Bureš, ki je med drugim pozdravil g. Reberka iz Celja kot najstarejšega borce štajerskih obrtnikov, katerega je Zveza v priznanje njegovih zaslug izvolila za častnega predsednika. G. Bureš mu je izročil krasno diplomu. Čestitkam se je pridružil tudi tajnik Zbornice za trgovino, obrt in industrijo g. dr. Pless. Iz tajniškega poročila je razvidno, da je od 81 v mariborski oblasti obstoječih zadrug včlanjenih le 30, a članarino jih plačuje samo 12. Blagajniško poročilo nam pove, da je čisti preostanek znašal v minulem poslovnem letu 14.720 Din. Na občnem zboru se je skle-

nila ustanovitev «Samopomoči»; rok priglasitve traja do konca januarja 1927. Članarina pri «Samopomoči» se je določila na 5 Din za vsak posamezni primer, vpisnina pa na 30 Din.

PROSVETA

p «Grlica». Prejeli smo: 1. številka novega mesečnika «Grlica» bo vsebovala poleg drugega: G. Busse-Palma: Tovarjša; K. May: Skozl puščavo, dalje šale, pesmi, uganke ter eno izvirno povest. Razpošilja se za Božič. Naročnina 10 Din četrtletno po prejemu 1. številke. Naročila (po dopisnici) na Založbo «Vigred» (I. Albreht), Ljubljana, Škofja ulica 8/I.

p Uzgoj i hranjenje svinj, u našim prilikama sa dodatkom najglavnijih svinjskih bolesti. Pod tem naslovom je izšel drugi zvezek zagrebške Veterinarske knjižnice za stočare izpod poresa vseučiliškega profesorja g. Rajčevića. Knjižica je pisana v lahko razumljivem hrvatskem jeziku in jo zanimancem toplo priporočamo. Cena za naročnike «Gospodarskih novina» 5 Din, a za ostale 8 iDn; poština 1 Din 50 p. Naroča se pri upravi «Gospodarskih novina», Zagreb, Gunduličeva ulica 24.

danem primeru treba šele tekati k mesarju, nego se nam lepo doma ponuja. Poleg tega pa tudi ni zametavati zajčjega krzna. Deželanom v bližini mest pa zajčjereja nudi lep vir dohodkov in se imenitno izplača. Na ljubljanskem trgu je malokdaj videti domače zajce; kadar pa jih kdo prinese, se ljudje stepe zanje in razmeroma dobro plačajo. Povprečna teža enoletnega zajca je okoli 5 kg. Za kuhinjo so najboljši pol leta stari komadi. Kdor reji domačih zajcev ni vešč, se lahko hitro pouči iz knjig, ki jih imamo tudi v slovenskem jeziku. Meso domačega zajca je pri večjih narodih že davno prava ljudska hrana.

— Škodljivost živinske soli. Končno je sedaj zopet pripuščena živinska sol v promet. Pri tej priliki opozarjamo, da se je večkrat, zlasti pa med vojno, opazalo, da je živinska sol škodljiva, zlasti svinjam, ako se jim poklada v preveliki količini. Svinjam jo je pokladati dnevno med krmo kvečjemu po 4 do 6 gramov.

— Plemenski merjaški in svinjice gorenjskega črnopasatega plemena z dolгими visečimi uhlji in dolgega života, priznana dobra sorta za slanino in meso, odporne narave, se dobe v radovljiškem okraju. Naročene živali se odberajo v svinjerejskih središčih od najboljših svinj, oplemenjenih od odbranih merjascev, in se odpošljejo v starosti 8 do 10 tednov. Interesentom, posebno kmetijskim organizacijam se priproča, da naroče mrjaške skupno in čimprej, da se jim spomladanci pravočasno rezervirajo. Pojasnila daje Tajništvo okrajnih živinorejskih odborov v Radovljici.

BELEŽKE

+ Slovenski davkoplačevalci in SLS. Nosilec liste SLS v litijskem okraju g. Lebinger je napisal v «Slovincu» članek, v katerem pripisuje davčne zaostanke lahkomišelnosti davkoplačevalcev. Kaj takega trdi gospod Lebinger v času, ko se naši poslanci v Beogradu trudijo dokazati, da so davčna breme na Slovenije pretirana in da groze gospodarsko

Oče je pritrdil:

«Kakor veš. Dovolj si pametna in ne rabiš mojega sveta. Bog ti daj srečo, tebi in nje-mu!»

Potem so odšli polagoma v hišo. Tako srečnih ljudi, kakor sta bila ta dan Pergačeva Ančka in Janez, Pergačeva hiša že davno ni imela pod svojo streho. Še Metka je bila vesela.

«Jaz bom pa kar za teto pri hiši,» se je smejala, medtem ko je Janez venomer prepeval:

«Moj očka imajo konjčka dva,
oba sta lepa šimelna —»

Zunaj je jelo polagoma rositi. Bolj in bolj se je temnilo nebo, medtem ko so jasno gorele v mladih srcih tople zarje novega življenja.

(Dalje prih.)

(Pripomnja uredništva: Povest še ni končana, kakor smo zadnjič pomotoma napovedali, temveč se nadaljuje.)

Dobro delo.

Zabarjeva obitelj se je zbrala pri zajtrku in mali sinko je ponosno pripomnil, da je danes izvršil že dobro delo.

«Kaj dobrega si pa napravil tako zgodaj?» je vprašal oče.

«No, to je bilo prav enostavno,» je menil sinko. «Stari gospod Zajec in njegova gospa sta hotela še priti na vlak, ki odpelje ob pol 8. uri, pa sta se bala, da ga bosta zamudila. Zato sem jaz spustil z verige našega psa in oba sta prišla pravočasno na vlak.»

Anton Stražar:

Iz življenja škocijanskega mežnarja

(Dalje.)

Kak vrag je bil to?

Iz malega Tomažka je zrasel postaven fant.

Prav ponosen je bil mežnar na svojega sina. Kako tudi ne, saj je bil Tomažek fant od fare. Pri očetu se je izučil tkalskega obrta, mu pomagal zvoniti in sploh je že povsod nadomeščal svojega očeta. Tudi fantje so imeli radi šaljivega Tomažka.

Dostikrat je mati zdihovala proti svojemu možu:

«Oh, moj Bog, kaj bo z najinim fantom. Po cele noči lazi okoli.»

«Kaj boš vzdihovala, stara! Ali smo bili mi kaj boljši, ko smo bili mladi? Veš, ko bi fantje ne vasovali, bi se tudi nobeno dekle ne omožilo.»

Tomažek je s svojimi tovariši večkrat posetil bližnjo Lukavico. Tiste čase je namreč bilo v Lukovici in v vseh vaseh ob dunajski cesti kaj veselo življenje. Po lepi beli cesarski cesti so vozili vozniki razno blago iz Trsta proti nemškemu Gradcu ali celo do Dunaja. Seveda so se «furmani» radi ustavljali v gostilnah; ker so dobro zaslužili, so si tudi dobro postregli s pijačo in jedačo.

V Lukovici je bila taka daleč na okoli znana «furmanska» gostilna pri Slaparju. Vedno so se tamkaj ustavljali razni popotniki, ker so bili postreženi z dobro pijačo. Razumljivo je torej, zakaj je Tomažek tako rad tja zahajal.

Nekega zimskega večera je bil znova tamkaj Tomažek s svojimi tovariši. Vse goste je tisti večer najbolj zabaval voznik Urh, ki se je štel za sila premetenega človeka. Ko mu je stopilo vino malo v glavo, je običajno tudi znal dobro zabavljati, kar je storil tudi ta večer.

Tomažek je Urha vprašal, kako je kaj v Trstu, nakar je Urh odgovoril:

«Veš, fant, v Trstu je prav tako kakor v deželi Koromandiji, ki je v daljnji Indiji. Vse hiše so pokrite s flancati. Po veliki cesti hodi sem in tja pečen vol, ki ima v bedro zasajen velik nož. Kdor gre mimo, si ga lahko odreže en kos. Vrag je le, da tistega voja manjka. Na velikem trgu pa stoji velik vodnjak. Pomisli, fant moj, iz njega vedno teče sladko vince; če pa pride mimo kak tak mlad fant, kakor si ti, pa začne takoj teči lepo belo mleko.»

Vsi vozniki so se smejali Urhovemu pripovedovanju, le Tomažek je bil zelo užaljen. Sklenil je prav pošteno se osvetiti Urhu.

To je Tomažek s pomočjo svojih tovarišev izvršno izvršil. Odšel je s svojimi tovariši na prostorno Slaparjevo dvorišče ter z njihovo pomočjo obrnil Urhov voz nazaj proti Ljubljani, odkoder je Urh privozil.

Kmalu nato je prikrevsal tudi Urh na dvorišče, zapregel konje in odpeljal. Ker je imel že precej vina pod svojo kosmato kapo polhovko in ker je bila gosta magla, jo je Urh s svojim vozom mahnil nazaj proti Ljubljani namesto proti Celju.

Blizu Domžal se je «furman» Urh srečal s starim znancem Gombačevim Pavletom.

«No, no, dober večer, Urh! Kako pa je to, da si obrnil spet nazaj proti Ljubljani. Saj si

p «Mladi junak». Zabavni in poučni list za našo abstinentno mladino. Dobijo se še vse izišle številke. Uredništvo in uprava na Poljanskem nasipu 10, Ljubljana. Vsebina četrte številke za december: Kaj bomo delali v decembru? — Albin Čebular: Biseri (nadaljevanje). — Albin Čebular: Polžek in Pikapolončica (nadaljevanje). — Albin Čebular: Slutnje. — Mirko Kunčič: Jaka, zakaj si bil tak! (pesem). — Theofontes: Delo hudobnega Furiobibe (nadaljevanje). — Limbarski: Najlepša noč (pesem). — Albin Čebular: Mladi junak (pesem). — Delo malih. — Zbrana zrnca. — Po svetu. — Tebi na pot. List je opremljen z lepimi barvanimi sličicami in ga našim družinam za deco toplo priporočamo.

Doslej vložene kandidatne liste SDS za ljubljansko oblast

Naši kandidati za volilni srez Kamnik so naslednji:

1. Dr. Rihard Karba, župan, Kamnik.
2. Anton Skok, župan, posestnik in trgovec, Domžale.
3. Franc Kokalj, kovač in posestnik, Vrhpolje pri Moravčah.

Namestniki:

1. Franc Ropret, tovarnar, Pristava pri Mengšu.
2. Franc Klopčič, posestnik, Spodnje Loke pri Krašnji.
3. Franc Zihertl, posestnik, Vodice.

NAŠA SKRINJICA JE PRVA.

Naši kandidati za volilni srez Kranj so naslednji:

1. Dr. Albert Kramer, novinar, Ljubljana.
2. Ivan Lončar, župan in posestnik, Tržič.
3. Anton Križnar, posestnik in gostilničar, Strazišče.
4. Ivan Podlipnik, tkalski mojster, Kranj.
5. Anton Štefe, čevljar, Kranj.

Namestniki:

1. Ciril Pirc, župan, Kranj.
2. Avgust Primožič, mizar, mojster, Tržič.
3. Ivo Šorli, pekovski mojster, Gorenja vas.
4. Anton Markelj, sedlar, Tržič.
5. Dr. Fran Jerala, odvetnik, Škofja Loka.

NAŠA SKRINJICA JE DRUGA.

Naši kandidati za srez Logatec so naslednji:

1. Poljanšek Valentin, posestnik, Dobračeva pri Žireh.
2. Kovač Karl, lesni trgovec, Stari trg pri Rakeku.
3. Pirc Andrej, posestnik, Rakek.

Namestniki:

1. Bajc Anton, posestnik in delavec, Logatec.
2. Turšič Leopold, mizar, Cerknica.
3. Ošaben Franc, kovač, Martinjak.

NAŠA SKRINJICA JE DRUGA.

Lepe nagrade za najmarljivejše nabiralce novih naročnikov

Po vsej Sloveniji gre glas: «Le 'Domovina' je za nas!»

Kateri naših prijateljev ali prijateljic ne bo pritrđil temu geslu! Z mirno vestjo trdimo, da so z našo «Domovino» vse leto morali biti zadovoljni vsi naši naročniki in naročnice, ki so za nezatno naročnino prejeli teden za tednom najraznovrstnejše štivo poučne, informativne in zabavne vsebine. Zato ne bo nikomur težko, delati propagando za splošno priljubljeni list med svojimi prijatelji, znanci, sorodniki, ki se doslej še ne nahajajo v krogu «Domovinarjev».

Naše prijatelje in prijateljice prosimo, da se posebno sedaj ob koncu letošnjega in v začetku prihodnjega leta žrtvujejo za dobro stvar ter se z vnemo lotijo pridobivanja novih naročnikov. Lahko bo Vam hvaliti dobro blago. Kdor Vam

na besedo ne bo verjel, temu posodite list, da ga prečita in se sam prepriča o Vaši trditvi. Da čim bolj razvnamemo tekmo za pridobivanje novih naročnikov, smo sklenili,

da pet najmarljivejših nabiralec obdarimo z nagradami,

ki obstoje v doslej izišlih «Jutrovih» romanih, in sicer dobi prvo nagrado (12 knjig) oni naš prijatelj, ki nam bo priboril največ novih «Domovinarjev». Naslednje nagrade (druga s 10, tretja s 8, četrta s 6 in peto nagrado s 4 knjigami) dobo po visokosti števila nabranih novih naročnikov nadaljnji marljivi nabiralci. Pogoji za pridobitev nagrad so naslednji: Od vsakega pridobljenega novega naročnika je treba dobiti tudi naročnino vsaj za dve tretjini leta (to je po 20 Din) in jo obenem z natančnim naslovom novega naročnika poslati na upravo «Domovine» v Ljubljani do 10. januarja 1927. Torej le plačujoči novi naročniki štejejo pri tekmah za nagrade. Kdor dobi tudi le enega novega naročnika, naj nam ga javi in pošlje obenem naročnino. Dne 10. januarja prihodnjega leta bomo pregledali uspehe nabiralne akcije in petim najmarljivejšim nabiralcem takoj odposlali nagrade.

Prijatelji in prijateljice, ne strahite se dela za dobro in pošteno stvar!

DOMAČE NOVOSTI

* V Ljubljani se bo postavil spomenik kralju Petru. Ljubljanski pododbor Udruženja rezervnih oficirjev je začel akcijo za postavitve spomenika kralju Petru I. Velikemu Osvoboditelju v Ljubljani. Naša časna dolžnost je, da se odložimo velikemu vladarju, bojevniku za našo svobodo s tem, da mu postavimo spomenik tudi v središču Slovenije.

* Osmo obletnico proglasitve ujedinjenja so proslavili po vsej državi z velikimi svečanostmi. V Ljubljani so se v ta namen vršile službe božje v stolnici sv. Nikolaja, v pravoslavni kapeli in v protestantovski cerkvi. Zastopniki tujih držav,

mi pravil danes v mestu, da potuješ proti Celju.»

Urh se je popraskal za ušesi, se pazljivo ozrl naokoli in se zdramil. Najprej se je nekolikokrat prav po «furmanski» pridušil, potem pa menil:

«Kateri vrag pa mi je to naredil? Veš, Pavle, sedaj pa voziva kar skupaj, da me kdo ponovno ne zacopra!»

Praznoverni tovariš Pavle se je od strahu kar križal, kajti zatrdno je verjel, da je kak Lukovčan to «naredil» Urhu ter ga tako čudno zmešal.

To je bilo smeha v Slaparjevi gostilni, ko sta privozila nazaj Urh in Pavle. Pretkani gostilničar je kmalu prišel do pravega zaključka:

«Veš, kaj ti povem, Urh, tebe ni nihče zacopral, ampak škocijanskega mežnarja sin Tomažek te je prav pošteno izplačal. To ti rečem!»

Tudi Urhu se je začelo svitati:

«Sapramiš, zdaj pa vem, kako se mi je naredilo. Ta potepin mi je voz obrnil. No, kaj takega se mi pa še ni pripetilo.»

«Veš, Urh,» je nadaljeval gostilničar, «ta fant te je izplačal za tvoje pripovedovanje o imenitnem mestu Trstu.»

Vsi pivci so se smejali prav od srca Urhovi nezgodi.

Voznik Urh se ni odpeljal ponoči dalje, ampak je prenočeval pri Slaparju. Preden se je poslovil od tovarišev pivcev, jim je še rekel: «To ni nič hudega. Sva pač drug drugega izplačala.»

«Pa ti je Tomažek bolje vrnil, kakor si mu ti posodil,» je še dostavil gostilničar Slapar.

Sloveči vedež in zagovornik.

Škocijanski mežnar Primož se je tekom let postaral. Umrla mu je tudi njegova ljubljena ženica. Zatorej ni kazalo našemu Tomažku drugega kakor oženiti se. Prav s težkim srcem se je prednji Tomažek poslovil od fantovskega življenja.

«Kaj hočem,» se je poslavljaj od svojih tovarišev, «vsake stvari je enkrat konec. Tudi vi, drugi fantje, se boste prej ali slej podali pod zakonski jarem.»

Ko se je Tomažek oženil, ni več pohajkoval s fanti, toda kadar je le utegnil, je obiskal Dimežvega Andrejčeta v vasi. Ta možak se je pečal z vsemi mogočimi čarovnijami. S tajnimi sredstvi je poravnava prepire med ženami in možmi ter zdravil razne bolezni pri ljudeh in živalih. Splošno so govorili, da je imel Dimežev Andrejče tudi «Kolomanov žegen» in pa znane «Črne bukve».

Vaščani in okoličani so kmalu izsledili, kam hodi Tomažek, ter govorili: «No, Tomažek bo dober naslednik Andrejčeta.»

Še leto dni ni minulo, ko se je vedež Andrejče poslovil iz te solzne doline na drugi svet, kjer se menda živi brez vseh vedežev.

Tomažek se je že takoj v pričetku izkazal za vrednega naslednika.

Preden nadaljujem to zgodbo, moram omeniti še eno važno skrivnost umrlega vedeža Andrejčeta, kateri se je priučil, odnosno katero je podedoval po umrlem tudi Tomažek.

K vedežu Andrejčetu so hodili tudi vsi nesrečni zaljubljeni obojega spola. Vsak tak nesrečnik je dobil tam pomoč. Andrejče je imel namreč čudodelni lonec; ljudje so rekli, da ima Andrejče «pisker, v katerem so gvišni

lušti za hitro možitev». Neko nesrečno dekle, ki se je zateklo k Andrejčetu, je vso oveseljeno pripovedovalo svoji znanki: «Veš, kar treslo me je, ko sem bila pri tem coperniku. Na mizo je ta človek prinesel črn lonec, velel mi je križem držati roke nad njim, sam pa je dedec govoril menj nerazumljive besede. Čez čas pa mi je dal iz lonca piti neko rdečo tekočino, bolj grenko od pelina. Ko sem izpila, mi je rekel: Sedaj se bo pa vse po sreči izteklo, če si le resnico govorila. Ker sem govorila resnico, sem tudi dobila moža, čeprav se mi je prej že kujal.»

Zatorej ni nič čudnega, da je prišel kmalu po Andrejčetuvi smrti k mlademu mežnarju Tomažku neko nesrečno dekle iz moravških hribov iskat pomoči radi njegove ljubezni.

To dekle iz moravških hribov je bilo prvo, ki je daleč naokoli razneslo novice in slavo, da ima škocijanski mežnar čudovit črn lonec, ki pomaga v nesrečni ljubezni.

Grmovčeva Katrica iz moravških hribov blizu Sv. Trojice je bila že v osemnajstem letu do ušes zaljubljena. Skoro sleherni večer je prišel k njej v vas Jeklenovčev Jernejček. Pa je bila Katrica tudi zala deklica, srednje postave, precej krepka in rdeča kakor črešnja. Jernejček je hodil k svoji ljubici Katrici toliko časa v vas, da ji je napravil največjo čast in ponos dekliški.

Kdo bi si mogel misliti, da bi ta ljubka Katrica mogla imeti kakega sovražnika! Pa ga je imela! To je bila njena navidezna prijateljica Koprivčeva Rezika. Ko je ta zvedela, da bo Katrica že v nekaj mesecih mamica, je poskusila premotiti njenega Jernejčka.

civilnih in vojaških oblastev ter številnih korporacij so osebno izročili velikemu županu gospodu dr. Baltiču čestitke. Zvečer pa se je vršila po mestu vojaška bakljada z godbo in lampijončki. Med drugimi večernimi prireditvami omenjamo samo koncertno prireditev Jugoslovanskega novinarskega združenja s pomočjo ljubljanskih pevskih zborov novinarskega pokojninskega fonda. Prireditev je bila izredno dobro obiskana od vseh slojev ljubljanskega prebivalstva brez razlike stanu in strank. Enako je zelo slovesno proslavil osmo obletnico ujedinjenja Maribor, kjer je bila zvečer v gledališču istotako novinarska koncertna prireditev. V Beogradu je bilo na državni praznik posebno živahno. Službi božji v saborni cerkvi so prisostvovali ministrski predsednik z vsemi ministri, predsednik Narodne skupščine s številnimi poslanci, zastopniki zunanjih držav, visoki vojaški dostojanstveniki in drugi. Ob 11. dopoldne je prišel tudi kralj Aleksander v spremstvu kneza Pavla. Zahvalne službe božje so se vršile tudi v katoliški cerkvi, v židovski sinagogi in mohamedanski džamiji.

* Imenovanje Trziča za mesto in Trbovelj za trg. Na državni praznik je podpisal kralj ukaz o imenovanju Trziča za mesto in Trbovelj za trg. Trzič okrog 2000 prebivalcev) v dolini Bistrice na Gorenjskem je eden najvažnejših industrijskih krajev Slovenije, znan posebno po svoji industriji čevljev. V Trziču se nahaja velika predilnica in je tamkaj zelo razvita tudi lesna trgovina. Dalje je v mestu tvornica za izdelovanje pohištva. Novi trg Trbovlje pa je največje industrijsko središče Slovenije in šteje občina okrog 20.000 prebivalcev. Razen prometovnika imajo Trbovlje še cementarno, več elektrarn, denarnih zavodov, potem kemično tovarno in steklarno v Hrastniku. Trziško občino vodi SDS z županom g. Lončarjem na čelu. Akcijo za proglasitev Trbovelj v trg je vodil bivši dolgoletni župan in gerent g. Vodušek.

* Smrt odlične slovenske slikarice. V soboto je v Ljubljani nenadoma preminula v 65. letu starosti slovenska slikarica Ivana Kobilčeva. Pokojnica je bila zelo plodovita umetnica in se nahajajo njene slike raztresene v Sloveniji, Nem-

To svojo zlobnost je Rezika izvršila na prav podel način. Nekega večera je pričakala Jernejčka za domačim hlevom, ki je bil baš ob poti, pa ga je ustavila in se mu začela lagati:

«Jernejček, ne zameri mi, da te malo zadržujem!»

Fant se je začuden ustavil.

«Jernejček, nič mi ne taj, pa tudi ne sramuj se, ker jaz vem, da bo Katrica že v kratkem časti mati. Veš, kje sem to zvedela? Predvčerašnjim sem šla na večer proti studentu po vodo in sem slišala, ko sta se razgovarjali Katrica in njena mati: 'Ti, Katrica, ali je res, da boš mati? Bog nam pomagaj!' Pa je odgovorila: 'Nič ne skrbite, mati, se bom že izvila: če me ne vzame Jernejček, me bo pa Levičarjev Matevž!'»

Jernejčka so ob tej novici spreletavale barve. Stal je nekaj časa zamišljeno na mestu, nato pa se je obrnil nazaj proti domu.

«Kaj, Jernejček, ali ne greš h Grmovčevim?»

«Nak!» je zamolklo odgovoril fant.

Nesrečna Katrica se je zelo čudila, ko ni bilo več k njej na obisk Jernejčka. Ubogo dekletu je to trpelo cele štiri dni, peti dan ni moglo več vztrajati. Vedela je, kdaj hodi njen Jernejček iz gozda domov, kjer je pripravljajl drva, pa ga je šla čakati k Rjavčevemu znamenju.

Baš z mrakom se ji je bližal Jernejček, noseč preko rame sekuro. Dekle ga je pozdravilo z jokajočim glasom in vprašalo, kakšen je vzrok, da ga ni več v vas.

Jernejček je bil tiste vrste človek, ki je vsakomur vse verjel, ker je sam vedno resnico govoril. Odgovoril je trpkó:

Z A T O, da boste sveži in zdravi,
KUPUJTE prvovrsten primatek h kavi

ter

284

ZAHTEVAJTE POVSOD KOLINSKO CIKORIJO,

ki daje kavi fin okus, barvo

in izdatnost. Pri nakupu

PAZITE, da dobite samo prave

takšne-le zavitke: →

čiji, na Dunaju, Bosni in Hercegovini, Zagrebu in Parizu. Več njenih slik ima tudi Narodna galerija v Ljubljani. Bodi ji ohranjen časten spomin!

* Vojaštvo odpoklicano iz Zirov. Vojaško oblastvo je nenadoma odpoklicalo iz Zirov pionirje in druge vojake, ki so delali na obnovi poplavljenih krajev. Ta svoj čin opravičuje oblastvo s tem, da nima vozov za transport živil za te vojake in da po predpisih vojska ni pozvana za druga dela kakor za prvo pomoč in za popravo tudi za vojno upravo važnih potov. To stališče oblastva je zelo ozkosrčno. Ker je obnova nujna in prebivalstvo siromašno, bi se moralo pokazati pač malo več širokogrudnosti.

* Zamenjava pretiskanih znamk. Od 1. t. m. se za poštno pošiljke uporabljajo zopet stare znamke, ki so bile veljavne do 1. decembra t. l. Ako bi pošte po 1. decembru našle v nabiralnikih pošiljke, na katerih bi bile nalepljene pretiskane znamke, se morajo take pošiljke seveda

tudi smatrati za pravilno frankirane, vendar se pretiskane znamke lahko zamenjajo za svojo prodajno vrednost do 31. decembra t. l., toda samo za znamke in druge vrednotnice, ne pa za denar.

* Železniški most pri Tacnu ogrožen. Kakor poročajo iz Tacna, je tamošnji železni most preko Save v opasnosti, da se zruši. Most je na videz močno zgrajen, vendar mu je zadnja poudeni škodovala. Na tretjem stebri na vižmarški strani se je namreč pojavila močna razpoka, ki sega precej globoko. Nadalje so ugotovili, da se je železno ogrodje nekoliko nagnilo. Obveščena gradbena direkcija v Ljubljani je takoj poslala v Tacen izvedence, da pregledajo most. Izvedenci so ugotovili, da mostu ne preti neposredna nevarnost, vendar je potrebna previdnost.

* Smrt najstarejšega slovenskega lovca. Na Pokajišču pri Borovici je umrl g. Jakob Debevc, znan daleč naokrog kot izvrsten lovec.

«Dekle, tudi ti moraš vedeti, zakaj me ni več blizu. Mar misliš, da jaz ne vem vsega?»

Začudeno je začelo dekletu izpraševati Jernejčka, kaj slabega ve od nje. Toda fant je odhajal kar dalje in zamrmral Katrici:

«Kar sem rekel, sem rekel, da veš!»

Tisto noč je skoro vso prejkala Grmovčeva Katrica. Zdaj pa zdaj je skozi okence pogledala v jasno mesečno noč, pa znova zajokala. Ah, kako je bilo še prav pred kratkim prijetno ob takih lepih nočeh, ko je vasoval pri njej Jernejček! Običajno je vselej pel, ko se je bližal njenemu okencu:

Le čakaj, čakaj, ljubica,
da pride gor! lunica.
Takrat pa pridem k tebi v vas,
da ti ne bo predolgi čas...

Vse to je premišljevala nesrečna dekletu, šele proti jutru je od utrujenosti zaspala. Drugega dne je bila nedelja. Ko je šla Katrica v Moravče k deseti maši, je došla Brundežovo tetko. Žalostno dekletu je tetki kar od srca odkrilo vse svoje gorje.

Ženici se je Katrica zasmilila, kajti tudi sama je v svojih mladih letih okusila tako gorje. Njen zapeljivec jo je zapustil, še preden je njen sinček zagledal luč sveta.

«Veš kaj, dekletu, danes je nedelja, pojdi po cerkvenem opravilu k mlademu škocijanskemu mežnarju. On ti bo pomagal, če ti nihče drug ne bo!»

Katricu je nasvet ugajal in podala se je takoj po cerkvenem opravilu proti Škocijanu.

Zelo potolažena se je v sredi popoldneva vračala Katrica proti domu. Venomer so ji po glavi brnele mežnarjeve besede: «Dekle, bodi brez skrbi, vse se ti bo v dobro obrnilo!»

Kar je doživela Katrica pri tem mežnarju, ji kar ni šlo iz glave. Na mizo je Tomažek prinesel velik črn lonec. Iz njega je morala piti neko grenko pijačo, poprej pa držati roke križem nad loncem ter govoriti na mežnarjev poziv tako po resnici kakor pri spovedi.

Minili so po tej nedelji samo trije dnevi, pa je prišel Jernejček, kakor poprejšnje čase k svoji Katrici vasovat. Strmeči deklicji je Jernejček pripovedoval zelo čudno zgodbo.

V ponedeljek po tisti nedelji, ko je Katrica iskala pomoči pri škocijanskem mežnarju, se je pozno ponoči vračal Jernejček z dobskega sejma. Ko je šel skozi Krtino, je bilo tamkaj že vse mirno. Ko pa je nadaljeval po samoti, se je naenkrat pojavila pred njim grozna prikazen, v belo rjuho ogrnjena in v eni roki držeča palico. Fant je od strahu obstal.

Grozna prikazen je samo izpregovorila:

«Nič se me ne boj, mladi fant, a opominjam te, ne zavrzi ubogega svojega dekleta, ki ga sedaj po krivem sovražiš. Ona tebe ljubi v resnici. Če me ne boš ubogal, boš nesrečen!»

Po teh besedah je prikazen izginila.

Kratko potem je vse zvedela tudi Koprivčeva Rezika. Ker se je bala, da bo tudi njo obiskala ta grozna bela prikazen, je z jokajočim srcem prosila Katrico za odpuščanje. Bila je šele popolnoma pomirjena, ko sta ji obadva odpustila, Jernejček in Katrica, ki sta kmalu nato imela poroko.

Na veselo svatbo so povabili tudi škocijanskega mežnarja, kateremu so nazdravljali:

«Bog te živi, Tomažek! Sedaj vemo, kam se bomo zatekali v stiskah in težavah.»

Od svojega 25. do 85. leta je bil v službi pri bistriški graščini. Zadel ga je kap. Pokojniku, ki je bil nedvomno najstarejši slovenski lovec, bodi ohranjen blag spomin!

* **Telefon v Mokronogu.** Dne 23. novembra t. l. je bila pri pošti v Mokronogu otvorenja javna telefonska govornica za medkrajevni promet z vso državo.

* **Pozen jabolčni cvet.** Iz Hodoša v Prekmurju so nam poslali jabolčni cvet iz vrta gostilničarja g. Aleksandra Jonasa. V decembru cvetoča jaboljan je pa gotovo prav redek pojav.

* **Neurja in snežni zameti.** Koncem minulega in v začetku tega tedna so bila skoro po vsej naši državi velika neurja, viharji in ponekod snežni zameti. V Zagrebu in okolici je vihar ruval drevesa in metal s streh opeko. Zapadel je tudi sneg, ki pa je sproti kopnel. Posebno velik sneg je zapadel v Gorskem kotaru, tako da je bil železniški promet proti Sušaku in Reki začasno ustavljen. Deloma so bile prekinjene tudi brzojavne in telefonske zveze. Podobne vesti prihajajo iz ostalih krajev države. V Sloveniji je na več krajih zapadel sneg, ki pa se je obdržal le v višjih legah.

* **Sneg v Beli Krajini** je zapadel v soboto 4. t. m. zjutraj ter pobelil niže ležeče kraje, toda proti poldnevju je že izginil; ostal je še na gorah. V Miklarjih in pri Sv. Križu ga je nanosilo pol metra visoko. V udeležju zjutraj je pa pobelil vso Belo Krajino, zlasti Rodinska gorica je vsa zasnežena.

* **Požar v Loki pri Zidanem mostu.** Pred nekaj dnevi je nastal na nepojasnen način ogenj na skednju posestnika Rusa v Loki pri Zidanem mostu. Loški gasilci so ogenj omejili, da je pogorelo samo na podstrešju se nahajajoče seno.

* **Podtaknjen ogenj.** Pred kratkim so zgorela gospodarska poslopja graščine Brdo pri Predosljah, last družine barona Zoisa. Gasilci, ki so prispeli iz Predoselj, Kokrice, Kranja, Naklega, in Senčurja, so mogli rešiti samo graščino. Škoda je ogromna, ker so bila poslopja zavarovana le za 125.000 Din. Ogenj je bil nedvomno podtaknjen.

* **Aretacija vlomilcev v ptujski davčni urad.** V mariborske zapore so pripeljali te dni dva nevarna vlomilca, ki zaradi svoje celo vrsto

drzних vlovov, med njimi tudi vlom v ptujski davčni urad, ki se je izvršil meseca marca t. l. Oba vlomilca, rodom Madžara, je aretirala novosadska policija. Samo priznani vloni obsegajo tatvine v vrednosti nad 870.000 Din. Zagovarjala se bosta pred mariborsko poroto.

* **Aretacija žeparja.** V Ljubljani so aretirali nevarnega žeparja 38letnega Petra Lovšina, rojenega v Pulju, pristojnega pa v Dolenjo vas pri Kočevju. Lovšin ima za seboj že zelo pisano življenje. Zaradi številnih žepnih tatvin je bil pred ljubljansko poroto že obsojen na tri leta.

* **Kolesarski strokovnjak.** Zaradi tatvin koles je prišla ljubljanska policija 20letnega Feliksa Severja iz Male vasi pri Ježici. Zlikovec je kradel kolesa na naravnost predrzen način.

* **Klemenova tovarišica v ljubljanskih zaporih.** Italijanska oblastva so te dni izročila našim oblastvom na Rakeku ljubico zloglasnega vlomilca Franca Klemenca, Angelo Podržajevo, ki so jo pred dobrim mesecem prijeli skupno s Klemenom pri pobegu čez našo mejo pri Postojni. Podržajevo se bo morala zagovarjati kot Klemenova pomočnica v Ljubljani, dočim so Klemenca, ki je italijanski državljan, italijanska oblastva pridržala.

* **Vlom v poštni urad v Dobu.** Pred kratkim je bil ponoči izvršen v uradne prostore pošte v Dobu pri Domžalah predrzen vlom. Neznani tatovi so odnesli blagajno v bližnji gozd, jo razbili ter pobrali iz nje okrog 6000 Din gotovine, dočim se znanik, ki so se nahajale v blagajni, niso dotaknili. Kakor se sumi, so vlom izvršili zlikovci iz bližnje okolice. Orožništvo je pričelo takoj z zasledovanjem.

* **Žepni tatovi v vlakih.** V osebnih vlakih med Zagrebom in Ljubljano, pa tudi na dolenski progi so žepne tatvine skoro na dnevnem redu. Te dni je postal žrtev drznega žeparja v dolenskem vlaku trgovski potnik Josip Kolman iz Ljubljane, kateremu je tat izmaknil listino z 2400 Din.

* **Mnogi ne vedo,** da je glavni vzrok mnogih trpljenj in boleznih slabo negovano in zato občutljivo telo. Ni domišljavost, temveč le izpolnjevanje naravnega zakona, če negujemo polt in lase. Za racionalno nego telesa slišimo vedno zopet hvaliti Fellerjevo pravo kavkaško pomado Elsa za obraz in kožo, Fellerjevo močno po-

mado Elsa za lase, Elsa-milo zdravja in lepote, ki ne zadovoljuje svojih pristasev samo s prijetnim vonjem, temveč tudi s koristnimi sestavinami, ki lepšajo kožo; Elsa-mil se dobi šest vrst: lilijino mlečno, rumenjarkovo, glicerinsko, boraksovo, katransko ter milo za britje. Za pozkušnjo se moreta naročiti 2 lončka pomade za 38 Din; 5 mil za 52 Din z zavojnico in poštno pri lekarnarju Eugenu V. Fellerju, Stubica Donja, Elsatrg 360, Hrvatska.

* **Zlatnike so našli v milu «Gazela»:** Franja Kraljeva (Breznik pri Skocijanu), Micka Belcjanova (Litija), Neža Breščakova (Polzela), Jana Gjurinova (Gravešina pri Zagrebu), Ana Slavčeva (Brežice pri Mediki), Reberšek (Cerknica), Suzana Černejeva (Brezna pri Rušah), Marija Varlova-Mihova (Kropa), Dragutin Spiranec (Karlovac), Marija Kozinčeva (Murska Sobota št. 248), Marija Škrjančeva (Bizovik št. 41), Elizabeta Brlekova (Slivnica), Marija Bohinčeva (Župnišče Brezovica), Magda Šautekova (selo Rudeš, občina Vrapče), Marija Majeričeva (Sv. Miklavž pri Ormožu), Milica Lemaičeva (Banja Luka), Antonija Grosova (Debletina), Cecilija Dobajeva (Duplica pri Kamniku), Frančiška Zakrajčkova (Nova vas pri Rakeku), Bara Simončičeva (Vinji vrh), Antonija Kordiševa (Retje št. 14 pri Orteneku).

IZ POPOTNIKOVE TORBE

ZGODBA ZA KRATEK ČAS.

Koprivnik v Bohinju, decembra.

Potoval sem po Bohinju. Ker mi je čas dopuščal, sem se odločil, da grem še na Koprivnik. Bilo je deževno vreme, pa sem ostal par dni tam.

Malo od vasi Jereke sem dobil ob poti možička, kakšnih sedemdeset let starega.

«No, kam pa? Ali gremo na „ohcel“?»

Kar začudil sem se, da me sprašuje o „ohceli“, ter sem ga vprašal, kaj je, ali se mogoče ženi kakšen velik posestnik.

Pa mi je odgovoril: «Bolj srednji kmet je Divjakov France iz Koprivnika. Malo si odpočijte, saj grem tudi jaz na Koprivnik.»

No, ker je bil možek tako zgovoren, sem mu ponudil cigaro, na kar mi je šele živahno pripovedoval razne zgodbe iz tamošnjih krajev in o tem ženinu, ki je dobil svojo boljšo polovico v spodnji dolini. Zenil se je sicer že na Koprivniku pri dveh dekletih; z eno je bil že zgovoren, kdaj gresta k poroki. Vino je imel že naročeno pri župniku, prstane je šel osebno iskat v Kranj in kolovrat ji je nesel od doma, da bi bila videti večja bala. Nazadnje pa ga je potegnila za nos. Ubožec, vnet pristaš klerikalne stranke, je moral vse prekiniti, a kolovrat je za nekaj časa spravil pod streho.

Siromaku se je šele čez par mesecev hrbet pozdravil, toliko, da je lahko zopet zadel kolovrat in hajdi v dolino poskusit svojo srečo! A glej ga, spaka, kmalu bi bila zopet nesreča. Reveža je kolovrat strašno užulil. Pri nekem mostiču si ga je moral zaradi tega popravljati, pa se mu je udrlo pod nogami, da je štrbunknil naravnost v vodo. Na srečo je prišel mimo star možiček ter rešil njega in kolovrat.

Z možakom sva prispela na Koprivnik baš v mraku. Jaz sem jo zavil proti vaški gostilni ter nenadoma zaslišal naslednje kozje molitvice: «Jaz, krucifiks, moram imeti frej pot, lumpi, ravbarji, barabe, vse bom poklal!»

Ko sem vprašal, kaj to pomeni, so mi odgovorili, da vozijo balo. Takoj nato je prišlo v gostilno kakšnih 20 fantov, ki so se zgovarjali, da kaj takega še niso doživeli. Stara je namreč navada, da vsakdo, komur vozijo balo, plača za nekaj litrov vina fantom. Tu so jih pa kar z bičji pregnali. Da ne bi prišlo do pretepa, so se fantje mirno odstranili.

V pondeljek je bila poroka v Srednji vasi, ker je bila nevesta iz te fare. Malo pred nočjo sem slišal pritkavanje na vaškem klanec, kma-

Ko je odhajal domaček s svatbe domov, je sam pri sebi mislil: «Začetek je dober, ljudje naj si mislijo svoje, a jaz svoje!»

5.

Škocijanski mežnar je izgnal hudiča iz Matevžkove hiše.

Največja nesreča v vsaki družini je prepir med ženo in možem. Taka grozna nesreča se je vselila tudi v Matevžkovo družino.

«Kdor ne uboga, ga tepe nadloga!» Ta resnična slovenski pregovor se je v polni meri uresničil nad mladim gospodarjem.

Na vse kriplje je stari Matevžek branil svojemu sinu Janezu, naj ne jemlje, v zakon ošabne Lesjakove Neže. A vse skupaj ni nič izdalo.

Janez ni hotel poslušati svojega previdnega očeta, ampak mu je grobo odgovoril: «Veste, oče, kmetija je moja! Ako vam ni Neža všeč, je to pač vseeno, saj ne bo vaša žena, ampak moja!»

Kaj si je hotel pomagati Janezov oče, za kmetijo ga je sin že itak prevaril, ko mu je obetal, da se bo ženil po njegovi volji. Oče mu je verjel in mu izročil grunt.

Ko je oče uvidel, da mu je vsako govorjenje brez uspeha, je samo odločno rekel:

«Dobro, Janez, ti se oženi po svoji volji, jaz pa grem od hiše k hčerki Franci. Če si še toliko poštenjaka, mi izplačaj, kot in kar sem si izgovoril, da ne bo potrebno sodišče!»

Sin je bil zadovoljen z očetovo zahtevo, pa mu je vse izplačal. Ko se je trmoglavu sin

poročil, ni bilo na svatbi ne očeta, pa tudi ne sestre France.

Janezu je bila kmalu kazen za petami. Prej tako sladka Nežika je kmalu pokazala svoj skrite rožičke. Ni bilo pol leta po poroki, že so v vsej vasi vedeli, da se je pri Matevžkovih naselil v hišo prepir.

Od jeze je začel mladi gospodar posedati po gostilnah. Ko pa se je pozno ponoči vračal domov, je sledil običajni prepir, ki se je končal navadno z lasanjem ali pretepom. Toda Janez se le ni hotel vdati svoji ženi, dasi je sam bridko občutil, da ga to popivanje vodi z vso naglico v gospodarski propad.

Spoznala je tudi trmoglava Nežika in okušala na koži od skelečnih moževih udarcev, da tako ne more iti dalje. Premišljala je in premišljala, kje bi našla gotovo pomoč. Končno jo je le pogodila.

Šla je k škocijanskemu mežnarju. Ta jo je najprej pošteno ozmerjal. Ko se mu je začela že smiliti, ji je obljubil svojo pomoč, toda le pod trdim pogojem, ako opusti trmoglavost in jezikavost. Nežika mu je vse obljubila.

(Dalje prth.)

Pomota.

Na vlaku pregleduje obmejni policijski uradnik potne liste in naleti na mlado gospodično, ki je imela črne lase, dočim so bili v potnem listu lasje označeni kot rjavi.

Na zaštevno uradnikovo pripombo je mladenka odgovorila: «Nič ne da, ali hočete besedo popraviti vi ali jaz?»

lu na to pa hreščeo harmoniko in neubrano petje: Kva, kva, kva, kva. Bili so to svatje Divjakovega Franceta, kateremu v čast je pritrkavalo. Tako je šel njegov spreved na njegov dom. Kako se je naprej godilo, mi ni znano, upam pa, da je marsikateri krof zgubil življenje.

Popotnik.

Spreobrnjena skopuha

(Dogodbica.)

Na Gorilah so pobirali za nove zvonove. Ključarja sta obredla vso župnijo in trkala na vrata siromakov in bogatinov, ki so se več ali manj bogato odzvali. Samo skopuha Plesnik in Čehavec sta bila gluha za vsako nagovarjanje ter nista ničesar darovala.

Pobiralca sta ju radi tega zatožila v župnišču. Župnik se je ugriznil v spodnjo ustnico in napenjal struno, na katero bo udaril v pripravnem času. Naročil je skopuhoma, naj prideta k njemu v nedeljo po maši na važen razgovor.

Plesnik in Čehavec sta živela v hudem sovraštvi. Pred leti ju je razdrla pravda za mejo, ki se je končala z izidom, da sta morala poravnati vsak polovico stroškov. Od takrat sta si bila smrtna nasprotnika.

V župnišču sta prišla točno ob določenem času. Prav nič nista slutila, da se bosta našla skupaj pred farnim očetom. Plesnik je ostal pri vratih, dočim se je Čehavec umaknil na drugi konec hodnika in gledal skozi okno.

«Le noter, le noter, prijatelja!» ju je poklical župnik. «Prav tale trenutek sem vama namenil.»

«Jaz pridem pozneje,» je zamrmral Čehavec.

«Kar noter! Oba imata dovolj prostora.» Pripravil je stole in pomignil, naj stopita v sobo. «Sedita!» je zapovedal tako resno, da se nista upala ustavljati.

«Čudaka sta, eden kakor drugi,» je začel duhovnik. «Ne vem, kako bi vaju boljše označil.»

Skopuha sta se spogledala v divji jezi, kateri nista smela dati duška vpričo svojega dušnega pastirja.

«Vest mi ničesar ne očita,» se je Plesnik prvi oglašil.

«Ali ti še ni povedala, da si umazan skopuh? Jaz pa to že davno vem in ključarja tudi, ki sta pobirala za zvonove...»

Možaku je zlezla glava globoko med kolena. Čutil se je prizadetega, zato ni imel poguma, se vzravnavati. Čehavec pa se je natihem veselil, ker ga je župnik vpričo njega osramotil.

«Tudi ti nisi boljši,» se je duhovnik vrgel na Čehaveca. «Za las si mu podoben. Radoveden sem, kdo izmed vaju mi je to napravil...? Ko je to izrekel, je odprl puščico za nabiranje milodarov, iz katere je prinesel kovinast gumb.

«Cerkovnik ga je našel v nabiralniku,» je rohnel in grmel. «Kdo izmed vaju je napravil to brezbožno šalo? V župniji ne poznam nikogar, ki bi tako nesramno skoparil.»

«Jaz je nisem,» se je izgovarjal Čehavec. «Ne mislite, da sem takšen, kakor tale tukaj zraven mene.»

«Nisem spustil gumba v nabiralnik,» je Plesnik pilnil proti sosеду.

«Prepričan sem, da je bil nekdo izmed vaju. Sram ga bodi! In zasluženi kazni tudi ne uide. V pekel ga bom poslal skoparit za vso večnost!»

«Jaz ne pojdem v pekel radi tega,» se je izvijal Čehavec. «Pošljite tegale tukaj!»

«Jaz tudi ne grem,» je javkal Plesnik. «Verjemi mi, da nisem tak stiskač.» Globoko je segel v žep po teh besedah in položil pred župnika nekaj kovačev. «To je za nove zvonove,» je rekel ponosno. «Človek mora biti na mestu, kadar gre za božjo čast.»

«Ala, name bi rad zvrnil krivdo,» se je razjezil Čehavec. «Čakaj, da se pomeriva, boš videl, kdo sem!» Hitro je odprl denarnico in vrgel na mizo bankovce za 400 dinarjev.

«Nekdo izmed vaju je moral biti,» je trdil župnik. «Meni ne bosta utajila.»

Enrilo

Splošno priljubljen
kavni nadomestek,
okusen i cenen.

Dobiva se v vseh
dobro asortiranih
kolenjalnih trgovinah.

235

«Jaz nisem bil. Tukaj je sto dinarjev — dokaz, da nisem skopuh,» se je Plesnik ovelikodušil. «In da veste, tale me hoče očrtniti.»

«Vi torej niste bili,» je duhovnik nenadoma popustil.

«Jaz tudi ne,» je dostavil Čehavec. «V potrdilo dodam še sto dinarjev.»

«Jaz dam še dvakrat toliko,» se je postavil Plesnik, kar je tudi izpolnil.

«Tu imate tri stotake,» je Čehavec zapečatil svojo nedolžnost.

«Pet je več kot tri,» je porasel Plesnik in izbrisal svojo krivdo s petimi stotaki.

Župniku se je zdelo dovolj. «Zdaj verjamem, da ni nihče izmed vaju podaril gumba za zvonove,» je opustil prejšnje trditve. «O tem ni več dvoma, jasno sta dokazala svojo nedolžnost.» Hitro je pograbil denar ter ga je spravil v omaro.

Skopuha sta otožno zrla za denarjem, na kar sta se poslovila. Zunaj sta se strupeno pogledala in tedaj so se Plesniku široko odprla usta.

«Pa si bil ti, da veš,» je požugal sosedu. «Ti si vrgel gumb v nabiralnik. Pripravil si me ob 800 dinarjev.»

«Ti si bil, saj te poznam,» ga je napadel Čehavec. «Petsto dinarjev si mi požrl.»

Župnik, ki je skrivoma gledal skozi okno, je skoro počil od smeha. On sam je bil tisti, ki jima je podtaknil gumb z namenom, da ju ozdravi skopuštvu, kar se mu je tudi posrečilo.

Soteščan.

Izgubljeni vol

(Smešna dogodbica.)

«Hi, Sivec, hi! No, kaj se obiraš, kakor da bi se ti nikamor ne mudilo. Domov boš menda vendar šel; doma se ti dobro godi, drugje bi pa pela bič in gorjača.»

Tako je govoril Bigelj, pritlikav možiček svojemu volu, ki ga je gnal na vrvice s sejma. Oba sta bila nekam utrujena: voliček zaradi celodnevnega stanja na sejmišču in gospodar zaradi preobilne pijače. Zival ni bila vajena preganjanja po trdih cestah, mož pa se ga je nalezal vselej, kadar je kupoval ali prodajal. V jezi na slabo kupčijo si ga je tudi tisti večer privoščil obilno merico.

«Le stopaj, le stopaj, mrcina!» je priganjal voliča, ki se mu je kljubovalno upiral. «Saj vidiš, da se mračni, do doma imava pa še dobro luro. Nič ne pomišljaj pri vsakem koraku, saj ti si trezen!»

Sivec je udaril z rogom po mubi togoten, ker je bil poleg žeje gladen kakor volk. Sunkoma je pretrgal vrvice, šije daljši konec mu je obvisel na rogu, krajši pa je obstal v gonjačevi roki, ki jo je tiščal v globokem žepu. Tako je zaostal in krenil s ceste na travnik, dočim je Bigelj, ne da bi ga pogrešil, nadaljeval svojo pot. Vedno močnejše ga je zanašalo z ene na drugo stran ceste in vol mu je dozdevno sledil.

«Priden, Sivec, priden, vidiš, tako je prav,» je hvalil voliča. «Ko bova doma, dobiš najboljšo travo in potem si bova odpočila. To bo prijetno!»

Daleč na kraj ceste je zaneslo Bigelja po teh besedah. Izpodtaknil se je nad kammom in padel,

a se je srečno ujel na roke. Vol, ki je bil po njegovem mnenju lepo za njim, ga je počakal ob padcu in ko se je pobral, sta počasi nadaljevala trudno hojo.

«Tako, tako, voliček, ti pohlevna živalica,» je kramljajal. «Ti izpolnjuješ dolžnosti in ubogaš gospodarja... Človek pa je trmast, če le more, so upira in kljubuje...»

GINJEN zaradi živalske ubogljivosti si je obrisal solze z rokavom. Jokal je Bigelj prav rad, kadar je bil v vinskem razpoloženju.

Večerni mrak se je polagoma zgostil v nočno temo. Mož je zadel v vsak obeestni kamen, kljub temu pa je skrbno držal za vrvice meneč, da vodi zival. Njegov samogovor je bil kaj različne vsebine: hvalil je pridnega voliča, preklinjal kamenje ter se jezil nad cestno upravo.

Došel ga je sosod Roglič. «No, Bigelj, odkod pa tako pozno?» ga je potrkal po rami.

«Vola ženem s sejma, pa nič kaj lahko ne hodim, ker me noge bolijo,» mu je potožil.

«Vidim, vidim, sosed. Ampak vola si izgubil, saj ga nimaš pri sebi...»

«Kdo pravi da ga nimam? Kaj je pa to?» mu je pokazal vrvice. «Poglej ga, kako gre pohlevno za mano.»

«Zdaj pa res ne vem, ali sem jaz slep, ali ti ne vidiš. Ne, ne, Bigelj, moje oči me ne varajo, pa tudi slišim še precej dobro. To je res zanimivo!»

Užaljen zaradi sosedove šale je krepko potegnul za vrvice in zaklical: «Hej, Sivec, pokaži se mu, da ne poreče, da si se izgubil! Ne dajva so sramotiti!» — Obrnil se je s celim telesom, da mu pokaže voliča in reši svojo čast. Kako je osupnil, ko ga res ni mogel najti, dasi ga je vso pot slišal capljati za seboj.

«Pa ga res ni,» je priznal in zarobantil. «Vrvice se je morala pretrgati in hudir je zaostal tako potihoma, da nisem opazil. O ti preklicana zival!»

«Ti pa tako skrbno držiš za vrvice ter se pogovarjaš,» mu je ponagajal. «Vidiš, kako te je potegnill!»

«Ne morem pomagati. Saj vem, da človeku vse nagaja, samo da mu napravi skrbi in bridkosti. Ampak, kje naj ga iščem zdaj v temi z bolečimi nogami?»

Roglič se je usmili čutrujenega soseda, podal se je nazaj iskat voliča, ki ga je našel pasovega se ob cesti na travniku.

Dogodbica je izzvala obilo smeha in zabave.

Soteščan.

Stopljeni odpustek

(Smešna dogodbica.)

Pečljeva Katrica je rada sprejemala darila. Hranila je celo vrsto medenih spominov od svojih prijateljev in prijateljic. Seveda jim je morala zaradi tega vračati darežljivost.

Nekoga pomladnega jutra se je podala v mesto po opravkih. Za vasjo jo je čakal njen prijatelj Brglezov Francelj kakor vselej, kadar se je kam odpravila.

«Pa kaj lepega mi prinesi,» se ji je priporočil ob razstanku.

«Pa tudi nekaj dobrega,» mu je ponosno obljubila.

Katrica je hitela proti železniški postaji na vlak, ki jo je povedel v mesto, kjer se je ustavila ob izloženem oknu, občudovaje samoveznice, kakršnih še ni videla v življenju. Izbrala je najlepšo — črno z belimi črticami. Cena jo je sicer nekoliko iznenadila, kar je popravila misel na to, da take razen Franceljna ne bo nosil nihče v okolici.

Tako je izvedla prvi del obljube s tem, da je kupila nekaj lepega. Misliti pa je morala še na drugo polovico, na nekaj dobrega, kar je dostavila ob slovesu. Tukaj je bilo težko izbirati: v mestu prodajajo toliko prijetnega za želodec. Poskušala je razne sladkorčke, pecivo in sladčice, a za nobeno se ni mogla odločiti.

Presenetil jo je voziček, ki ga je rinil po ulici pred sabo možak, kričeč: «Sladoled, sladoled!» Še nikdar ni čula te besede in prav nič ni dvomila, da pomeni okusno jed.

«Ali je dober?» je vprašala možaka, ki se je ustavil z vozičkom.

«Izvrsten,» ga je pohvalil na vsa usta. «Kava, čokolada, citrone, maline — vse ledeno! Izborno sredstvo proti žeji. Kaj takega nimate v domačem kraju!»

«Dajte mi ga nekoliko za poskušnjo...»

«Za en dinarček, kajneda?» Mož je odkril pločevinasto posodo, napolnil je zvitek iz oblate ter ji ga je dal v roko.

«Kako hladi,» je hvalila sladčico. «Pa tudi okus je izboren.»

«Angelci bi jo jedli, kaj ne, Marička?»

«Katrica mi je ime...»

«No, Katrica, ali ga bova še kupila?»

«Še kake pol kile.» Dekle je vzelo iz košare lonček s pokrovcem ter mu ga je nastavilo. Ko je bil napolnjen, ga je postavilo na dno in založilo z ruto, da se ni prevrnil. Nato je odhitela na vlak z mislijo, kako bo Francelj povrnil njeno ljubezen.

Najprej mu je izročila samoveznico, da bodo videli, kdo je njen izvoljenec; nato mu je podala lonček — nekaj dobrega za usta in želodec.

«To so odpustki za žejo,» ga je presenetila. «Oblizni, kadar boš žejen; boš videl, kako bo pomagalo.» Da ga prepriča, mu je odkrila lonček, v katerem pa ni bilo drugo kakor nekaj rmene tekočine.

«Lepo si me potegnila,» ji je nejevoljen očital.

«Ne vem, kako se je to zgodilo. Izginilo je kot kaifra...»

«Nekdo te je imel za norca. Odslej te ne pustim nikamor.»

Od takrat Katrica res ni smela več z doma brez svojega zaročenca. Kako je zginil odpustek, ji je pojasnila njena prijateljica, kuharica v bližnji gostilni, kateri je potožila svojo nezgodo.

Soteščan.

Pogreb občinske sirote

(Dogodbica.)

Berač Vehar je bil prava nadloga za dolinsko občino, ki ga je preživljala na stara leta. Hodil je po hišah s culico pod pazduho in z oguljeno knjižico, v kateri je bilo zapisano in potrjeno od župana, koliko časa ga mora hraniti vsak posestnik. V polovici leta je obral navadno vsyo občino in tedaj je začel znova.

Gospodinjje so mu stregle, kolikor so mogle, da jih ni opravljal in raznašal okrog njihove slabosti. Kadar se je naveličal navadne hrane, se je potuhnil in si izmislil kako bolezen. Tako si je zagotovil boljšo postrežbo, pa tudi kak požirek žganja, na katerega je bil silno navezan.

Pri Bobnarju v Zatišju mu je posebno ugajalo. Tu so večkrat na leto kuhali žganje in pekli klobase ter niso siromakov odriivali z močnikom in s prežganko. Hitro so mu potekali dnevi pri dobrostrčnem gospodarju, drugo jutro bi moral bdriniti k sosedu. Temu se ni mogel drugače ustaviti, kakor da se je potuhnil in se delal bol-

nega, zadetega po mrtvoudu. Ležal je kakor mrtev; tudi govoriti ni hotel, kár je povečalo verjetnost težke bolezni.

Domala pol vasi se je zbralo ob siromaku in čakalo na njegovo zadnjo uro.

«Dolgo ne bo več živel,» je velel Likar, občinski svetovalec. «Starost ne prenese takega napada.»

«Da bi se le dolgo ne mučil,» je dostavil Bobnar.

«Sedaj bomo rešeni te nadloge,» se je radovala Neža, njegova žena.

«Siti smo ga bili, siti,» je potrdil Matizelj, županova desna roka. «Boljšega si ni mogel izmisliti kakor smrt.»

«Ako ga res pobere, mu v znak hvaležnosti napravimo boljši pogreb,» je predlagal Likar. «Pa ne na breme občine, mi sami moramo prispevati.»

«Jaz bom plačal za veliki zvon,» se je oglasil Bobnar. «Pa na oder ga bomo položili, naj ga hodijo kropiti.»

«In jaz bom kupil sveče,» je obljubil občinski svetovalec. «Dva duhovnika ga morata spremljati na pokopališče.»

«Naročil mu bom boljšo rakev,» se je postavil Žlebar, Bobnarjev sosed.

«Sedmino mora tudi imeti,» je pristavil Matizelj in prevzel stroške.

«Najbolje bo, ako takoj uredimo,» je predlagal Likar svetovalec. «Vsak hip bo izdihnil...»

Komaj je to izrekel, se je berač nenadoma stresel in skočil pokonci.

«No, ali še ne boš umrl?» so navzoči zijali vanj.

«Danes še ne, pa jutri tudi ne in še dolgo ne,» jim je Vehar šaljivo odvrnil. «A vi boste morali držati besedo in izpolniti obljube...»

«Kako, če pa nisi umrl!» so mu odgovorili drug za drugim.

«Vseeno. Poglejte, možje, po smrti ne potrebujem ne zvonjenja, ne sveč, ne boljše krste, ne sedmine. Zdaj mi pomagajte! Siromak je sitnari tako dolgo, dokler mu ni dal vsak možak po nekaj dinarjev. Nato je zadovoljen pograbil culico in odkrevljal po vasi.

«Kam pa, striček, kam?» so ga vpraševali.

«Na pogreb,» jim je odgovoril. «Na sedmino.»

Druga dne jo je «prižingal in prižagal» v Zatišje s praznim žepom in pričel obhod po občini.

«Odkod pa, striček, odkod?» je poizvedovala mladina.

«S pogreba,» je odvrnil, «s svojega pogreba. Vse sem zapil, zvonjenje, sveče in boljšo rakev.»

Njegove besede so se izpolnile. Na zimo se je podal iz Zatišja v hribe, kjer je umrl v veliki zapuščenosti. Položili so ga v nepobarvano rakev ter ga odnesli v mrtvašnico. Ob pogrebu ni bilo sveč in tudi sedmine ne.

Soteščan.

Večni ženin

(Dogodbica.)

Izbiranje neveste je vzelo Škrbincu na Klešinjah vso mladost in je trajalo v zrelo moško dobo. Ves ta čas je izbiral, ljubil in puščal na cedilu. Ob štiridesetletnici svojega rojstva pa se je odločil zlesti pod zakonski jarem na ljubo svoji izvoljenki Klešinovi Francki, ki je prav tisto zimo stopila v trideseto leto.

Spoznala sta se v jeseni na žeganju, kjer sta govorila nekaj o zakonu. Oba sta bila nekoliko vinjena in Škrbinec ni mislil za resnico. Toda Francka ga je prišla za besedo in ni se je mogel odkrižati.

Kakor pa čas zaceli rane, tako ohladi tudi ljubezen. Dekle se je naveličalo vednega odlašanja ter se mu ni več vsiljevalo. Mož si je oddahnil, zakaj ob strani mu je stala Streharjeva Tončka, nekoliko mlajša od Francke. Z vso naglico je kovala vroče železo in dosegla, da sta bila oklicana prvo nedeljo njunega prijateljstva.

«Naredila pa sta račun brez krčmarja. Klešinova Francka je hitela na sodišče tožiti nezve-

stega Škrbinca radi kršenja obljube, da jo povede v zakonski stan. Poroke s Tončko sicer ne more razdreti, pač pa jo lahko zavleče tako dolgo, dokler ji ne povrne nastale škode.

Točno ob določeni uri sta se našla pred sodiščem in vstopila na sodnikovo vabilo.

«Škrbinec s Klešinj!» ga je sodnik premeril od nog do glave. «Obtoženi ste, da niste držali obljube, ki ste jo dali navzoči Francki Klešinovi glede na zakon...»

«Ničesar ji nisem obljubil,» je menil obtoženec.

«Lažeš!» je kriknila tožiteljica. «V Kadunjah na žeganju je bilo v gostilni. Pri Mehurčku, Vpričo mojega brata in sosedove Štefke si rekel, da se poročiva.»

«Lažnivka! Z lažjo me ne boš pridobila.»

«Tiho!» je zapovedal sodnik. «Gre za poravnavo stroškov, ker niste držali besede. Francka Klešinova, naštejte jih lepo zaporedoma.»

«Žeganje v Kadunjah je poteklo na moj račun,» se je pogumno odrezala. «Zapišite 150 dinarjev.»

Sodnik je pisal in vprašalno gledal dekle, ki je nadaljevalo:

«Za god sem mu kupila klobuk in nekaj žepnih robcev, kar me je stalo 150 dinarjev. Drugih izdatkov nisem imela.»

«Skupaj 300 dinarjev,» je zapisal. Pogledal je Škrbinca in vprašal, ali ima kaj pripomniti.

«Kupil sem ji svilen ruto in predpasnik. Oboje zneso 300 dinarjev.»

«Ali slišite, Francka? Potem je poravnano.»

Dekle je prišlo v zadrego in ni moglo takoj odgovoriti. Kmalu pa se je opogumilo in pričelo z jokavim glasom: «Pa še nekaj, gospod sodnik, bradavice, bradavice! Teh še nisem omenila.»

«Kakšne bradavice?» je osupnil, misleč, da ji je Škrbinec povzročil kakšno bolezen.

«Ko sva se na žeganju dogovorila za poroko, tedaj sva si segla v roko in Škrbinec je opazil, da imam na roki vse polno bradavic. Rekel mi je, naj grem k zdravniku, da mi jih odpravi, kar me je stalo 200 dinarjev.»

«Vaše roke so zdaj toliko več vredne.»

«Samo radi njega sem jih dala odpraviti. Hočem, da mi povrne stroške in plača bolečine.»

«Ali bom moral res plačati?» je vprašal Škrbinec boječe.

«Res, ako zahteva.»

«No, in če se poročiva?»

«Samo ob sebi je umevno, da žena ne bo zahtevala povračila.»

«Dobro, tedaj jo vzamem za ženo. Pojdiva, Francka, da potrebno urediva!»

Šla sta kakor najboljša prijatelja s sodišča v župnišče, kjer je moral župnik črtati nevesto Streharjevo Tončko in vstaviti Klešinovo Francko. V veliko presenečenje občinstva ju je v nedeljo vrgel raz prižnico.

Hujše kakor Francka je zdaj vzplamtela Tončka in hitela na sodišče. Tudi ta je obdarila svojega ženina, radi česar je vložila tožbo za povračilo. Pri obravnavi je Škrbinec izpovedal, da ji stroškov ne povrne, pač pa jo je pripravljen vzeti za ženo.

Domov grede se je Škrbinec oglasil v župnišču in ustavil oklice. Vzel pa ni ne Tončke ne Francke, ki sta se dolgo zanašali na njegovo besedo, zaradi česar so mu sosedje nadeli priimek večni ženin.

Soteščan.

Dve koroški pripovedki

KOST NA SVATBI.

V neki vasi blizu Šmohorja je stala nekdanj priljubljena gostilna. Mlad kmet iz tiste vasi se je bil oženil, a svatba se je vršila v omenjeni gostilni. Ko je tedaj šel mimo pokopališča tja, zadene z nogo ob človeško kost, ki se nenadoma oglasi:

«Ali bi hotel biti tako prijazen in mi pre-skrbeti prostorček med svati?»

Kmet se sicer začudi, vendar obljubi, da bo prošnji ugodil. Tedaj se kost postavi pokonci in

Otroška pamet.

Nežica (ob zibelki brata novorojenčka): «Mamica, odkod se je pa ta vzela?»
 Mati: «Iz nebes smo ga dobili.»
 Nežica: «No, ni čudno, da so ga vrgli iz nebes, ker tako nemarno kriči...»

Čudno znanje.

Mati: «Ali poznaš Motovilčevo Jerico?»
 Martin: «Pri plesanju sem jo sicer že večkrat poljubljaj, vendar je ne poznam tako dobro, da bi se pozdravljala...»

Na potapljaški se ladji.

«Mož (na potapljaški se ladji): «Ali se nahaja moja žena v rešilnem čolnu?»
 Mornar: «Da. Kar zlezite doli!»
 «Mož: «Hvala, jaz ostanem tu.»

Moderna služkinja.

Gospodinja (ki je odpovedala služkinji službo): «Glejte, da se mi takoj zgubite, grdobal!»
 Služkinja: «Grdoba pa res nisem, saj imam lepše telo kakor vi.»
 Gospodinja: «Kdo vam je to povedal?»
 Služkinja: «Vaš soprog. Pa tudi poljubljati znam boljše kakor vi.»
 Gospodinja: «Kaj, je tudi to rekel moj mož?»
 Služkinja: «To pa je dejal naš šofer.»

Tatvina.

Jožek je vzel mamici veliko klobaso, ki je tehtala en kilogram, ter jo vso spravil pod streho.
 Ko je mamica iskala klobaso, je Jožek pokazal na mačko.
 «Dobro», je menila mamica ter stehtala mačko, katere teža je znašala baš en kilogram.
 «No klobaso sedaj imam, toda kje je mačka?»

Dobro jo pozna.

Gospod: «Baš sem videl, kako je neki mladi mož poljubljaj vašo hčerko.»
 Mati: «Kaj se je pustila poljubiti?»
 Gospod: «Ne!»
 Mati: «Potem pa ni bila moja hčerka.»

Trmoglavce.

Martin Česen se je sprl s svojim sinom in nista se več pogledala. Naenkrat je starček zbolel, da ni bilo več upanja na zdravje. Prijatelji so mu prigovarjali, naj bi se pred smrtjo spravil s sinom, toda vsako prigovarjanje je bilo zastoj.

«Kako si boš nespravljen upal pred božji stol?» ga je karal njegov prijatelj, «saj ne moreš priti v nebesa!»

«Ne bom silil,» je dejal starček in umrl.

Užaljeni sinko.

Oče: «Mihec, zakaj se tako jokaš?»
 Mihec (jezno): «S tvojo ženo sem se sprl.»

Vzdih.

Mati: «Oh, moja prva žena je bila blažjega srca od sedanje. Če je bila sirota še tako razburjena, me ni pretepala nikdar drugače kakor z mehkim metlinim koncem.»

Lep hišnik.

Gospodar: «Vi presneto slabo pazite na bišo. Zvedel sem, da že ves mesec prihaja k moji kuharici neznanec.»

Hišnik: «Oprostite, jaz sem mislil, da dotičnik obiskuje vašo soprogo.»

MALI OGLASI

Zemljišče.

obstoječe iz 8 ha, t. j. 80.000 kvadratnih metrov, na prodaj v predmestju mesta Banja Luka v Bosni. Zemlja je jako rodovitna, obenem pa leži cela parcela ob glavni cesti in v bližini vode. Prodaja se tudi na male komade. Vpraša se lahko pismeno ali ustno pri *Joso Šmitu, Banja Luka (Lanš), Bosna.* 285

V šoli.

Učitelj: «Janezek, ti imaš vedno umazan vrat! Pri tebi se nikdar ne ve, kje se konča ovratnik in začne vrat...»

Prosimo milodarov za poplavljenice

ČREVA

vsakovrstna po najugodnejši ceni kakor vsako leto vedno v zalogi. Kupujem tudi

surovi in stopljeni loj

in ga plačujem po najvišji dnevni ceni.

Jos. Bergman v Ljubljani, Poljanska cesta št. 85.

Za božične praznike

naj bi bil vsakdo v najboljši in najelegantnejši

„DOKO“ obutvi.

Prodajalo se bo ves mesec po reklamnih cenah.

„DOKO“, Prešernova ulica 9, dvorišče.

Posledice so strašne

če se zanemari pravilno negovanje celega telesa. Ze naši očetje in dedje so vedeli, da dnozna uporaba pravega Fellerjevega „Elsafluida“ krepi mišice in kite, daje živcem moči in varuje pred boleznijo. Drgnenje in umivanje z „Elsafluidom“ nas obdrži sveže in odporne, umirja živce in ublažuje bolečine. S svojo mnogostransko uporabo se pokaže „Elsafluid“ odzunaj in znotraj vedno koristnim kot staro dobro domače sredstvo in kosmetikum. Močnejše in boljše deluje kot francosko žganje.

Zahtevajte za polzkus v lekarnah in odgovarjajočih prodajalnah izrecno „Fellerjev pravi Elsafluid“, v polzkusnih stekleničkah po 6 Din, v dvojnastih stekleničkah po 9 Din, ali specialnih stekleničkah po 26 Din. Po pošti pride tem ceneje, čim več se naroči naenkrat; z zavojnino in poštnino stane: 9 polzkusnih ali 6 dvojnastih ali 2 specialni stekl. 61 Din 27 „ „ 13 „ „ 6 „ „ 133 „ 64 „ „ 36 „ „ 12 „ „ 250 „

Naročila nasloviti razločno takole:

EUGEN V. FELLER

lekarnar v STUBICI DONJI

Elsatrg št. 390 (Hrvataka). 272

Lainivec.

Oče (sinčku): «Ko sem bil še tako mlad kakor ti, nisem nikdar lagal.»
 Sinček: «Kdaj ste pa začeli, ata?»

Zdravje! Moč!

(Vzroki naših muk in način, kako se jih rešiti.)

Večina današnjega našega pokolenja boleha na živčnih in arterijskih boleznih. Večina ljudi se pred časom stara in umira. Redko kdo zna, kaj je to zdravo življenje. Besede: nervoza, apatija, nespečnost, glavobol (migrena), nevralgija, potem popolna oslabelost so zavzeli prvo mesto v leksikonu današnjega ljudskega društva.

Kaj je vzrok vsemu temu?
 Vzrok je neracionalni in nebiogeni način življenja naše današnje generacije, vsled česar se naša kri kviri s produkti motene presnove materij, kakor sečne kisline, uratov itd., a životvorne naše žleze oslabevajo.

Odstranite iz Vašega organizma sečno kislino, okrepite svoje životvorne žleze in Vi boste fizično in moralno prerojeni.

Sloveči francoski učenjak, fiziolog profesor Broun, lekarnar, je po mnogih poskusih nad živalmi in ljudmi in nad samim seboj iznašel način izdelovanja specialnega ekstrakta od živalske sekretorne žleze, s pomočjo katerega se človeška kri zopet regularno zalaga s produkti, ki dajo organizmu moč, sečna kislina i. dr. strupi pa izginevajo skozi naše obisti.

Znani preparat «KALEFLUID» D. Kaleničenka prirejen je na ta način, ki ga zato mnogi imenujejo še «LEKAROVA TEČNOST».

Učinkovanje «KALEFLUIDA» pri živčnih in protinastih boleznih, kakor: nevrasteniji, hysteriji, nevralgiji, protinu, arteriosklerozi, revmatizmu, dalje splošni in popolni oslabelosti i. dr. najbolje se vidi iz številnih zdravniških ocen in pisem bolnikov samih iz Anglije, Francije, Amerike, Rusije, Poljske, Jugoslavije, Rumunije i. dr. dežel.

«KALEFLUID» je za svoje vrline odlikovan na higijenskih razstavah v Parizu, Londonu, Bruslju in Florenci z več nagradami (4 Grand prix in 4 velike zlato kolajne).

«KALEFLUID» se prodaja v vseh lekarnah in drogerijah.

Brezplačno se pošilja detajlna literatura «Preporod» z zdravniškimi ocenami in pismi samih bolnikov, a obrne naj se na naslov: Beograd, Pop-Lukina t. št. 6. I. Miloš Marković. 283a

J. STJEPUŠIN
SISAK
 priporoča
 boljše tamburice, strune, partiture, šole in ostale potrebščine za vsa glasbila
 Odlikovan na pariški izložbi
 Ceniki franko

Najuspešneje sredstvo za rejo domače živine je brezdvomno

„MASTIN“

ki pospešuje rast, odebeltitev in omastitev domače, posebno klavne živine. Jasen dokaz neprecenljivo vrednosti Mastina so brezštevilna zahvalna pisma. Cena: 5 škatljic 46 Din, 10 škatljic 80 Din. LEKARNA TRNKOCZY (zraven rotovža), Ljubljana, Mestni trg 4.

Hipotekarna banka jugoslovanskih hranilnic

v LJUBLJANI

izvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle.

!▲!▲! Sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoči račun !▲!▲!
 proti najugodnejši obrestni meri. Nakup in prodaja valut in deviz. Daje vsakovrstne kredite in predjume.